

ANT

Haftalık Dergi • 12 Ağustos 1969 • Sayı 137 • 125 Kuruş

İşgal suçu
işleyenler
işçiyi
işgalle
suçlayamaz!

İŞÇİ, KOÇ'UN KÖLESİ DEĞİLDİR

HAFTANIN
NOTLARI

Orijinal sosyalizm!

■ Sudan Devrim Konseyi Başkanı General Gafor El Nimeyri, «Le Monde» Gazetesi'nde yayımlanan bir mülakatında, ülkesini, Latin Amerika sosyalizmi için Kuba'ya değil, Afrika sosyalizmi için aynı duruma getirmek istediğini açıklamıştır. El Nimeyri, «Kurtmak istediğimiz orijinal sistem, askerlerle ilerici sivililer arasında bir ortaklığa dayanmaktadır. Yakında hükümetle de ortaklık kuracak ve kişilerin iktidarı eleştirmek de dahil olmak üzere her çeşit özgürlükten yararlanacağı bir sosyalist demokrasi inşa edeceğiz. Bizim sosyalizminiz, esas bakımından, Sudan'la, fakat dünyadaki öteki fikir akımlarına açık olmaktadır» demiştir. Devrim Konseyi Başkanı, şimdilik yabancı şirketleri millileştirmeyi düşünmediklerini belirttikten sonra, müslüman kardeşleri ve «kapitalizm ve komünizm gibi yabancı ideolojileri kabul ettirmek isteyenleri siyasi hayattan tamamen silmek niyetinde olduklarını da açıklamıştır. Bu orijinal sosyalizmin, gerçek sosyalizmle nasıl bağdaştırılabileceğini merak edilmektedir!

Pahalılık rekoru!

■ Uluslararası İstatistik rakamlarına göre, Türkiye'de fiyatlar hızla artmakta, artış özellikle zaruri ihtiyaç maddelerinde görülmektedir. Dünya ulusları arasında 1963 yılındaki fiyatlar 100 olarak kabul edilerek yapılan hesaplara göre, dünyada fiyat artış rekoru Brezilya'dadır. İkinciliği elinde bulunduran Türkiye'de fiyatlar 1968'de 215'e yükselmiştir. Yani beş yılda fiyatlar yüzde 72 oranında artmıştır.

Siverek mitingi

■ Diyarbakır ve Urfa'dan getirilen toplum polislerinin kontrolünde yapılan Siverek Mitingi'nde olaylar çıkmış, bazı konuşmacılar nezarete altına alınmıştır. Haktan İnce, Mehmet Can ve Mahmut Tanses adlarındaki konuşmacıların polis tarafından nezarete alınmasından sonra polis ve hükümeti protesto eden kalabalığı Diyarbakır ve Urfa'dan getirilmiş polis kuvveti güçle dağıtabilmiştir.

Kanlı Pazar Sergisi

■ Şair - öğretmen Aytekin Güler'in «Kublay Destanı», «Vedat Arkadaş» ve «Kanlı Pazar» adlı şiirleri, öğretmen Selma Koyak ile Musa Güran tarafından resimlenerek İstanbul TÖS Şubesi'nde sergilenmiştir. 3-10 Ağustos tarihleri arasında açık tutulan sergi, eylül ayında Teknik Üniversite'de de tekrarlanacaktır.

Çin'in nükleer gücü

■ Çin Genelkurmay Başkanı General Huang Yung - Sheng, Pekin'de yaptığı bir konuşmada, ülkesinin Rusya ve Amerika ile klasik yada nükleer bir savaş ihtimaline karşı bütün tedbirleri aldığını ve her ikisiyle de gerektiğinde savaşa hazır olduğunu söyleyerek şöyle demiştir: «Emperyalizm ve sosyal emperyalizm (Rusya), Çin halkının tahammülünü bir zaaf belirtisi olarak kabul etmemelidir. Bizi bir savaşa zorladıkları takdirde sonuna kadar mücadele edeceğimizi bilmeleri gerekir.»

İlk çoban grevi

■ Polatlı'nın Sakarya Köyü çobanları, tokat atan köy ağalarından birini protesto için işlerini bırakmışlardır. Ağanın tokat atması üzerine sekiz çoban ile bölgede «çoban» adı verilen bir çoban yardımıcısı işlerini bırakınca köyün sürüleri ortada kalmıştır.

Beraat ettiler

■ Geçen temmuzda Vedat Demirdöğül'nün şehit edilmesinden sonra Beztepe'deki Amerikan radar üssüne yürüyüş ve üssü işgal ettikleri iddiasıyla Emniyet Müdürü Salih Bora'nın emri üzerine tutuklanan öğrencilerin Trabzon Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki duruşması sonuçlanmıştır. Mahkeme, olayda Amerikalıların tahrikçi davranışlarının rol oynadığını kabul ederek Faruk Kurdoğlu, Temel Yılmaz, Mehmet Afşar, Ferhat Bozdağ, Hüdevar Güner, Kaya Sümer, İhami Küçükcanar ve Remzi Kumlu'nun beraatlerini kararlaştırmıştır.

Polis dayaağı!

Muzaffer Çağlar

■ Türkiye'de polisin anayasayı ve kanunları hiçe sayarak sanıklara dayak atması gerçeği, son defa İzmir Arkeoloji Müzesi soygunundan sanık Abman asıllı Maximilien Kroneder'in gazetelerde yayımlanan küllce haliindeki fotoğraflarıyla bir kez daha tartışma konusu olmuştur. İstanbul Emniyet Müdürü Muzaffer Çağlar, dayak olayını örtbas etmeye çalışırken İçişleri Bakanı Ragıp Üner polis dayakına karşı çıkmış, Adalet Bakanlığı da dayak iddiasını incelemek üzere bir savcıyı görevlendirmiştir. Abman gazeteleri de, dayak olayı üzerine, kaçakçılık sanığı Alman'ın peşine düşmüşler, fakat polis görüşmelerine izin vermemiştir. Bu arada Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar da olayla ilgili bir demec vererek Kroneder'e dayak atan polisi şiddetle suçlamıştır. Ne var ki bütün bu tepkiler geçici olmuş, dayak atanlar yine yerlerinde kalmış gibi, birkaç gün sonra Demir Döküm Fabrikası'nda işçiye copla, kalkanla, bombayla saldırdıkları halde polise aynı tepki gösterilmemiştir.

Erdemir'de grev

■ Ereğli Demir Çelik Fabrikası'nda toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşmaya varılamaması üzerine Demir Çelik İşçileri Sendikası grev kararı almıştır. 4.400 işçinin birden iş bırakacağı grev için hazırlıklar ilerlemektedir.

Kokaryaktır

■ Türkiye'de genel enerji tüketiminin yüzde 14,9'unun hâlâ «kokaryaktır» denilen tezekten elde edildiği Maden Mühendisleri Odası tarafından hazırlanan bir raporda açıklanmıştır. Raporda, yılda 100 milyon tondan fazla yağ gübre elde edildiği ve bundan 30 milyon ton tezek üretilerek yakıldığı belirtilmektedir. «Türkiye'de genel enerji içinde odun ve tezeğin isgal ettiği yer çok önemlidir, bir yılda tüketilen 30 milyon ton tezek, 15 milyon ton linyite karşılıktır» denilmektedir. Türkiye'de toplam enerjinin yüzde 17,4'ü taşkömüründen, yüzde 1,5'i linyitlerden, yüzde 32,4'ü petrolden, yüzde 1,2'si hidrolik enerjiden, yüzde 22,6'sı odundan ve yüzde 14,9'u tezeklerden elde edilmektedir. Şayet linyit ucuzlaşıp bütün köylere ulaştırılması mümkün olabilirse, 30 milyon ton tezeğin tarımda kullanılmasıyla milli gelirde yılda 2,5 milyar liralık artış sağlanabilecektir.

Gümüşhane'de TİP

■ Önümüzdeki seçimlere Türkiye'nin 67 ilinde birden katılma kararı alan TİP son olarak Gümüşhane örgütünü de kurmuştur. Bu örgütü kurmakla görevlendirilen TİP Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Atilla Asut, Kale Nahiyesi'nde Nurettin Yılmaz ve Mürsel Ünsal adlı iki AP'linin halkı kışkırtması üzerine saldırıya uğramıştır. Gümüşhane TİP örgütü, bütün işkörtmelere rağmen Hacı Akdeniz, Zühdi Arslan, Mehmet Şahingöz, Hürşit Gürler ve Sefer Akdeniz adındaki emekçiler tarafından kurulmuştur. Örgüt kurulduktan sonra, Kale Nahiyesi'nde TİP milletvekili aday öğretmeni Mehmet Ezber bazı jurnaller üzerine «komünizm propagandası» yaptığı iddiasıyla tutuklanmıştır. Avukat Mehmet Ali Arslan, olay yerine giderek Mehmet Ezber'in tahliyesi için gereken müracaatı yapmıştır.

Yüksekova'da Ölüm Mitingi yapıldı

30 Temmuz günü Hakkâri'nin eski belediye başkanı Mikayıl Elçin tarafından Yüksekova'da bir «Ölüm Mitingi» tertiplenmiştir. Mitingte Çukurca, Oramar, Çiğlık nahiyesiyle köylerin yüzde 78'ine yol gitmediğini, halkın yüzde 90'ının açlık ve doktorsuzluktan öldüğünü belirten Elçin, Beytülşebap'ta kadınlara, bir jeep'e bindirilip bozuk yolda sırtılarak doğum yaptırıldığını açıklamış, jandarmaların darı kmeği dahi bulamayan köylerin sütünü ve yoğurdunu yiyerek sömürdüklerini söylemiş, ilgisizliğinden dolayı hükümeti protesto etmiştir. (Hakkâri ile ilgili bir röportaj 10-11 sayfamızdadır.)

Tuborg bira
pazarıya çıkarıldığında
herkes yerlerde kopsa-
dık. Bulunamazdı.
Tuborg'u içtikten sonra
herkes buldu.
TUBORG aynı
dillerde dillendiriyor.
Her yerde büyük bir
Tuborg'u bir içen bir daha unutmaz. Tuborg,
Danimarka'nın pürüze, 160 yıllık bir ailesi.
İlk kezde de de kendisine bir Tuborg içen edine.
Sığışmak gerekirdi, Tuborg'u sıkışık içti. Tuborg aynı
bir birle, gördü. Nereden bir seriye, satıyor.

TUBORG
kral bira...lüks bira

Her şey özel bira için!

Devlet kurumu olan Tekel yıllar yılı memleketin bira ihtiyacını karşılamaya çalışırken biranın faziletlerini(!) farkedemeyen yöneticiler, ne zaman ki özel sektör yabancı sermaye ile işbirliği yaparak Tuborg ve Pilsen markalı iki birayı piyasaya sürmüştür. Tekel birasından daha pahalı olan bu biraların satışını sağlamak için seferber olmuşlardır. Başta Cumhurbaşkanı Sunay ve Başbakan Demirel olmak üzere bütün devlet ricali özel bira fabrikalarında yada içki masalarında yabancı birayı dikerken poz verip bunların gazetelerde yayınlanmasına göz yummuşlar, kendilerini özel sektörün vurgununa âlet ettirmişlerdir. Fakat özel biraya en büyük kolaylık, işçi ve öğrenci avcısı emniyetten gelmiştir. Kırk yıldır devlet yaparken «alkollü içki» sayılan bira, Tuborg ve Pilsen piyasaya çıkar çıkmaz «alkolsüz içki» kategorisine sokulmuş, böylece kahvehanelerde, köşe bağlarında, sinemalarda dahi bira satılması sağlanmıştır. Devlet teşkilatının özel biralar çıkarına oynadığı bu oyun o kadar açıktır ve o kadar sırtıktır ki, özel sektörün bir numaralı savunucusu Bedii Faki bile, «Bunu, hem devleti, hem de özel teşebbüsü bin türlü söylentinin içine ister istemez atacak bir zamanda yapmak akıl kârı değildir. Bir çuval incir berbat edildi» demekten kendini alamamıştır.

9 örgüte dava

Ankara Üniversitesi'ne bağlı dokuz fakültenin öğrenci örgütleri hakkında, siyasetle uğraştıkları iddiasıyla dava açılmıştır. Mahkemeye verilen örgütler Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği ile Eczacılık Fakültesi, Fen Fakültesi, Siyasal Bilgiler, Basın Yayın Yüksek Okulu, Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi ve Ziraat Fakültesi öğrenci birlikleridir.

TIP suçluyor

Demir Döküm Fabrikası'ndaki olaylar üzerine Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Rıza Kuas bir demeç vererek, «İşverenler ve onları destekleyen iktidar, haklarını arayan işçilere karşı pervasızca cebir ve şiddet kullanmaktadır.» demiştir. Kuas, anayasasının 36. maddesinin, mülkiyet hakkının kamu yararına kullanılmasını hükümdü getirdiğini, kamu yararına kullanılmayan bu mülkiyet üzerinde işçilerin direnişte bulunmasının hakkı olduğunu ifade etmiş. «Polis ve silahlı kuvvetleri işçilerin üzerine sevkeden iktidar, böylece mülkiyet hakkını sulustimal eden kimseleri korur duruma düşmekte, yani anayasayı çiğnemektedir» demiştir. Türk İş ise bu olayda da işçi sınıfına ihanetini belgelemiş, bir yandan patronu sözümona yererken, bir yandan da «işgal» hareketlerini tasvip etmediğini bildirerek işçileri dolaylı da olsa suçlandırmak yolunu tutmuştur.

AP oyu bölünüyor

Bir yandan eski cumhurbaşkanı Bayar'ın, bir yandan ümmetçilerin Demirel'i karşılarına almaları, AP'nin oylarının önümüzdeki seçimlerde bölünmesi ihtimalini kuvvetlendirmiştir. AP'den son istifaları Demirel'e karşı resmen cihad açan Bayar'ın önümüzdeki seçimlerde büyük bir ihtimalle Y.T.P.'yi destekleyeceğine yada taraftarlarını bağımsız olarak seçime girmeye zorlayacağına muhakkak nazariyle bakılmaktadır. Öte yandan, özellikle Odalar Birliği başkanlığı meselesinde Erbakan'a kesinlikle cephe alan Demirel, seçime girerken ümmetçileri de kendisinden uzaklaştırmıştır. Ümmetçi gazeteler, Demirel'in dayandığı «Yemini Grup» aleyhinde sistemli neşriyat yaparken, ümmetçilerden bazıları MP ile anlaşmışlardır. Bir kısım ümmetçiler de MHP'yi desteklemektedirler.

İşte özel sektör!

Özel sektör eliyle kalkınmanın çıkmazı, yatırımların hızla gayrimenkullere yönelmesiyle bir kez daha anlaşılmıştır. Yapılan açıklamaya göre inşaat yatırımları geçen yıla göre değer olarak yüzde 35, alan olarak da yüzde 25 artmış, 675 milyon 920 milyona yükselmiştir. Sınai yatırımlar ise değer olarak yüzde 17, alan olarak yüzde 13 azalmıştır. Kolay kazanç sağlayarak lüks gayrimenkul yatırımlarıyla özel sektörün Türkiye'yi kalkındırması herhalde mümkün olmayacaktır.

Frank devalüasyonu

Fransız frank'ı, Fransa hükümetinin kararıyla devalüe edilmiştir. Bu karara göre frankın değeri altına göre yüzde 11.1, Amerikan dolarına oranla yüzde 12.5 düşürülmüştür. Kabinenin toplantısından sonra Başbakan Chaban Delmas ile Maliye Bakanı Valéry Giscard d'Estaing radyo ve televizyonda bir açıklama yaparak frankın esasen serbest piyasada devalüe edilmiş olduğunu, yapılan işlemin devalüasyonu «resmi hale getirmek» anlamına geldiğini söylemişlerdir. Karar bütün dünyada şaşkınlık yaratmış ve «sürpriz karar» olarak nitelendirilmiştir. Bu karardan sonra kapitalist dünya yeni çalkantılara sahne olacak ve bu çalkantı Türkiye ekonomisini de etkileyecektir.

Yunanistan'da direniş

Faşist cuntaya ve onu destekleyen Amerika'ya şiddetle direnen Yunanistan halkının kurduğu gizli örgütlerden biri, Atina'nın Clifa, Psihikon ve Kifisia semtlerinde Amerikalılara ait sekiz otomobili molotof kokteylleriyle yakmıştır. Bunlar arasında Amerikan Kara Atagesinin otomobili de bulunmaktadır. Öteyandan cunta terörü artırmakta ve üniversite öğretim üyelerini dahi tevkif etmektedir. Yunan hükümetinin Yunanistan'ı havadan gözetlemek üzere 14 helikopter aldığı ve helikopterli bir yeni polis teşkilatı kurduğu belirtilmektedir. Bu konu ile ilgili bir yazı 12-13. sayfada.

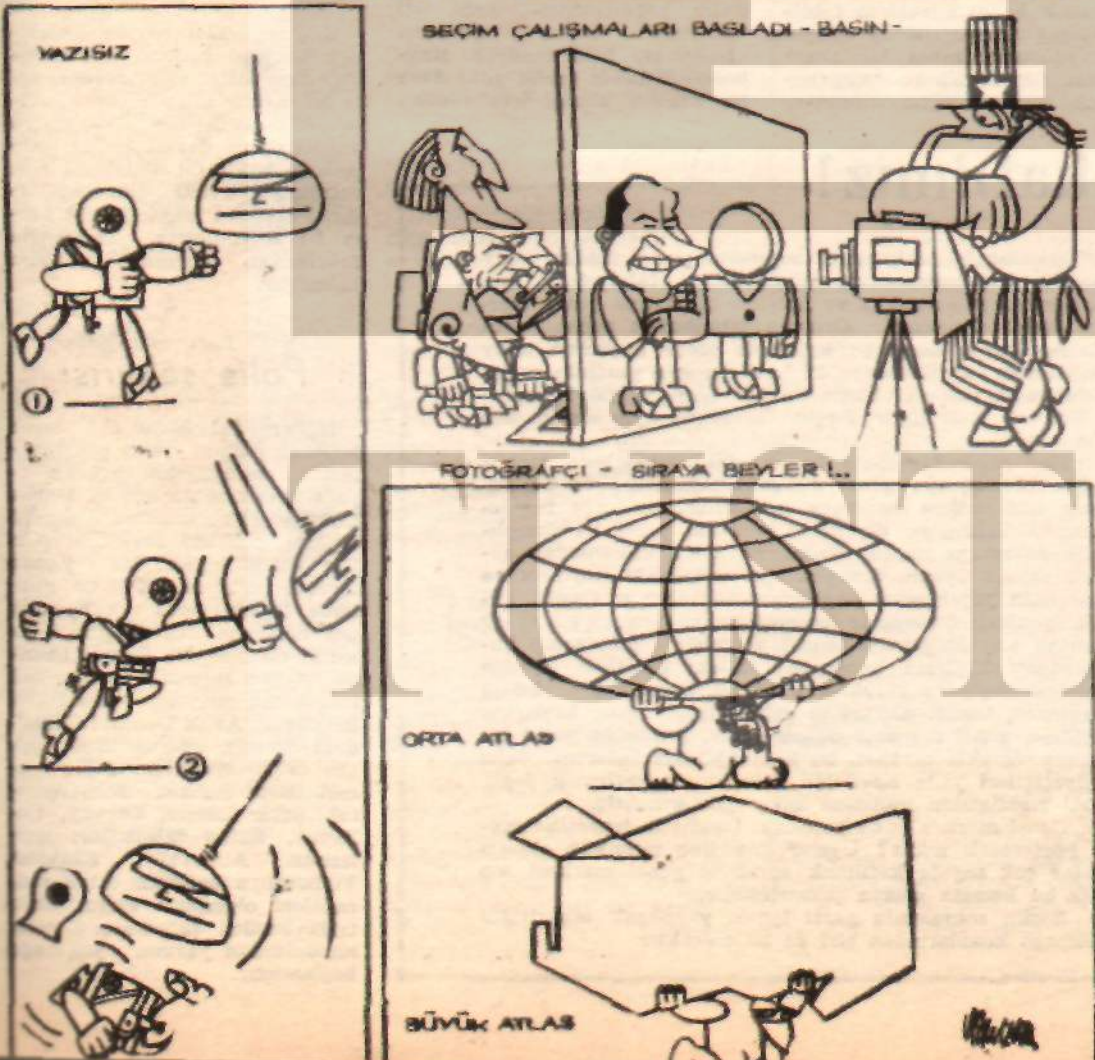
Emekçiye ihanet!

BURJUVA gazetelerinde patron lezazetiyle sosyalizm atraksiyonu yapan sığıntılar Türkiye emekçilerini ne kadar hor görürlerse görünsünler, işte Demir Döküm'ün yığıt işçileri, Koç'un köleleri olmadıklarını, emeğin hakkını korumak, daha büyük haklar elde etmek için gerektiğinde ölümlü bile göze alabileceklerini dosta düşmana ispatladılar. Sadece onlar da değil... Rabak'ın, Elektrometal'in, Şakir Zümre'nin, Otay'ın, Çelikyay'ın, Estas'ın işçileri, Eyüp, Silahtar, Yıldıztabya, Alibeyköy gecekonducularının çilekesi insanları, bu yürekli direnişte Demir Döküm'deki kardeşleriyle beraberler, yirmi binlik, otuz binlik kitleler haline sömürünün karşısında saf tutmuşlardı... Bu, Kave'den, Derby'den, Singer'den, Horoz Çivi'den geçen ve her gün bir çığ gibi büyüyen proletarya mücadelesinin yeni bir halkasıydı. Demir Döküm direnişi, sadece patronlara ve usaklarına değil, emekçi sınıflarını hakir gören ve onlar üzerinde vesayet iddia eden ukalâ takımına da, en susturucu cevaptır. Yalnız sanayi kesimi de değil... Bugün Anadolu halklarının devrimci mücadelesi, il il, ilçe ilçe, köy köy yurdun dört bucağını sarmıştır. Hakkâri'de, Yüksekova'da, Söke'de, Hilvan'da, Urfa'da, Diyarbakır'a, Siverek'te, Ulus'ta, Fatsa'da binlerce köylü mitinglerle, yürüyüşlerle bu devrimci proletarya hareketine katılmakta, sosyalizme giden yolda hiç kimsenin vesayetine ihtiyaçları olmadığını haykırmaktadırlar.

VET, Türkiye proletaryası, devrimci anavatanı kan ve ölüm bahasına ve başarıyla vermektedir. Denebilir ki, bu eylemlere katılanların hepsi siyasal bilinç henüz sahip değildir. Ve doğrudur da... Ama ekonomik ve sosyal haklar için verilen mücadelelerin arkasındaki aşama, siyasal iktidar için mücadele aşamasıdır. Nitekim gecekonducularda, köylerde, kasabalarda onbinlerce, yüzbinlerce insan kurtuluşu yolunda sosyalist örgütte bulmuş, şimdiden onun saflarında yer almıştır. Ve bu, sosyalist örgüt yöneticilerinin yetersiz çalışmaları, fahiş hatalarına rağmen olmuştur. Bugün Türkiye İşçi Partisi 67 ilde birden seçime gidebiliyorsa, bu, Anadolu'daki yüzbinlerce isimsiz kahramanın eseri. Onların Türkiye İşçi Partisi saflarında yer almaları, İstanbul lüks salonlarında viski yudumlayan milletvekilliği garantisi aldıktan sonra sosyalist kesilmeye benzemez. İşsiz kalma, hapsedilme, öldürülme tehlikelerini göze alarak, hayatını hiçe sayarak atılmış bir adımdır onlarınki... Onlar, başlarındaki parti yöneticilerinin yetersizliğini, düne kadar o yöneticilerin bütün sorumluluğuna ortak olanlardan çok daha iyi bilirler... Ama küçük burjuva maymun istahı ile örgütlerini tekmelemeler, arkadan vuramazlar! Yönetime kendi aralarından daha devrimci bir kadroyu getirmek arzusuyla partilerine her zamankinden daha fazla sahip çıkarlar. Çünkü onlar için örgüt, emekçi iktidarının tek imkandır, kendisine milletvekilliği sağladığı sürece kullanılacak bir alet değildir.

ÜZBİNLERCE emekçinin insanüstü gayret ve fedakarlığıyla bugüne getirilen ve 67 ilde birden seçime girmesi sağlanan Türkiye İşçi Partisi, tam seçime girdiği bir sırada, hem de sosyalist hareketin saflarında görünen kimseler tarafından bilerek yada bilmeyerek insafsızca yıpratılmaktadır. Partinin en fazla bütünlüğe ihtiyacı olduğu bir sırada meydana gelen bu durumun başlıca sorumlusu, şüphesiz, toplayıcı ve devrimci bir tutuma sahip olamayan parti yöneticileridir. Ancak her zaman değiştirilmesi mümkün olan bu yöneticilerin tutumlarını bahane ederek, burjuva gazetelerine partiyi bölücü demeçler ve bildirimler veren, üyeleri seçime katılmamaya ve seçimde çalışmamaya zorlayan kimseler de tarih önünde en az TIP'ın bugünkü yöneticileri kadar sorumludurlar. Partinin oy oranını düşürmeyi, seçimin sona kuracakları yeni bir partinin yansını artırmak için marifet sayanlar, emekçi kitlelerinden hakettikleri notu alacaklardır. Şüphesiz, bugünkü yönetici kadro seçimden sonra da değiştirilmediği ve yönetim devrimci niteliğini tamamen yitirdiği takdirde yeni bir sosyalist parti düşümlenebilir. Ancak bugün tek sosyalist parti mevcut olduğuna göre, bütün devrimci için görev, burjuva partileri koalisyonu karşısında o partinin oylarını artırmak, yasadışı Amerikancı cephenin oy oranını düşürmek, Türkiye'de sosyalist ve anti - emperyalist hareketin güçlendiğini matematik olarak ispatlamaktır. Tek sosyalist partinin oylarını düşürmek değil...

GÖZ GÖRE • YALÇIN ÇETİN •

Kendileri «işgalci» olanlar Demir Döküm işçisini suçlayamaz!

PATRON - sarı sendika - iktidar üçgeni, geçen hafta Demir Döküm Fabrikası'nda işçiye karşı yeni bir kanlı oyun sahneye koymuş, yine kan döktürmüştür.

Demir Döküm fabrikası, bir numaralı kapitalist Vehbi Koç'un servetine servetler kattığı bellibaşlı işyerlerinden birisi... Bugün piyasada satılan bir çok madeni eşyanın dökümü, biçimlendirilmesi burada yapılıyor. 2300'e yakın işçinin döktüğü ahen teriyle, göz nuruyla... Buna karşılık aldığı ne işçinin? Bir günlük emeğin karşılığı bir kilo et parası bile değil!

Koç, daha fazla ücret talep etmesinler diye Demir Döküm işçilerinin başına iki bela tebeleş etmiştir: Kraldan çok kralcı bir genel müdür ve patronla çıkar birliği halinde bir sarı sendika.

Bir polis emeklisinin kurduğu sarı Çelik İş Sendikası, patronla anlaşmış ve Maden İş üyesi olan Demir Döküm işçilerini 1963 yılından itibaren kan dırarak yada zor kullanarak eline geçirmiştir. Maden İş'e kayıtlı işçilerin temsilcileri işten çıkartılmış, fabrika yöneticileriyle kumpas kurularak Çelik İş'e girdiklerine dair işçilerden zorla imzalar alınmıştır. Ayrıca bir işpiyon teşkilatı kurularak, Maden İş'e girmek isteyen işçilerin icabına bakılmamıştır. Patronların dikte ettirdikleri toplu sözleşmeleri Çelik İş göz boyayarak, Eyüp Camii'nde mevlidler okutturarak yürürlüğe sokmuştur.

Gel gör ki, zamanla, patronun dikte ettirdiği bu sarı sözleşmenin hükümleri dahi uygulanmaz olmuştur. Gözboyacı, terör de bir yere kadar... İşçiler durumu görmüş ve ne

bahasına olursa olsun devrimci bir sendikadan, Maden İş'in çevresinde birleşerek patron - sarı sendika ikilisine karşı mücadele açmaya karar vermişlerdir.

Nitekim kısa zamanda, işçilerin tamamı noter kanahıyla protesto çekerek sarı Çelik İş Sendikası'ndan istifa etmiş ve Maden İş saflarına katılmışlardır. Mayıs ayında yaptıkları bir direnme sonunda da Maden İş'in işyerindeki hakimiyetini patrona kabul ettirmişlerdir.

İşçi ne istiyor?

Ama, patron sarı sendikadan vazgeçip Maden İş'i muhatap almaya bir türlü yanaşamamaktadır. Maden İş'i muhatap almasını isteyen işçilere, kendi seviyesini ortaya koyan kelimelerle hakaretler yağdırmaktadır.

Sormak gerekir «genel müdür» olacak adama: Yılda 600 bin lira kırt, ayda 22 bin lira maaşı, iki kamyon ekmeğe yedirdiğin, 3-500 lira ücretle kondurlarda süründürdüğün işçilerden sirtından kazanmıyor musun?

Genel Müdür, Maden İş'i muhatap almamakta direnirken, 1 Temmuz'da bakanlar kurulunun tesbit ettiği 19.50 liralık asgari ücret yürürlüğe girmiştir. İşçiler, asgari ücretler uygulanırken, fabrikada çalıştıkları yılları, yani kıdem-

lerinin de gözönünde tutulmasını istemişlerdir. Öyle ya, fabrikaya dün giren işçiyle 10 yıldır emek veren işçi aynı ücreti alacak değil ya... Sonra işçiler, sadaka kabilinden «ikramiye» istememektedirler. Genel Müdür, müdürler, sefler her yıl yüzbinleri aşan ikramiye alırken, örneğin üç yıllık bir işçiye yılda 80-100 lira arasında ikramiye ne demektir? İşçiler, primlerin emek karşılığı verilmesini istiyorlar. Türkiye'nin en büyük kapitalistin fabrikasında çalışan işçilerin bu çok masum isteklerine, insanlıktan, vicdandan nasibi olan kim karşı çıkabilir?

Ama patron daha iki ay önce bu konuda Maden İş'e bir protokol imzaladığı, şeref sözü verdiği halde hiç sıklamadan bu istekleri kulak arkasına atmakta, yan çıkmaktadır.

Paronun fahrikleri

İşte Demir Döküm'deki fiili durum bunun üzerine yaratılmıştır. İşçiler son defa Genel Müdür Burhan Günergün'ün karşısına çıkarak protokolün uygulanmasını, Maden İş'in muhatap kabul edilmesini istemişlerdir. Genel Müdür ise, işçileri sarı Çelik İş'e girmeye zorlayarak bu sendikayı muhatap kabul edeceğini bildirmiş ve «Sizin hepiniz komünistsiniz. Size her gün iki kamyon ekmeğe veriyorum, aç köpekler gibi yiyorsunuz, sonra da gelip benden hak istiyorsunuz» diye işçi temsilcilerini kovmuştur.

Daha sonra, işçi düşmanlığıyla namı Eyüp Savcısı'nı fabrikaya çağırılmıştır. Eyüp adliyesinin durumu zaten bir skandalıdır. Tarafsızlık ve bağımsızlığına zerrece şaibe düşürme-

mesi gereken adliyenin binasını, Eyüp'teki fabrikaların patronları yaptırmaktadır. Eyüp Savcısı haliyle işçiden yana değil, patrona yanadır. Horoz Çivi Fabrikası'nda gazetecilik görevini yaparken tutuklanan arkadaşımız Osman Saffet Arolat, Eyüp Savcısı'nın suçlaması üzerine tutuklanmıştır. Hâlâ demir parmaklıklar arkasındadır ve aradan üç ay geçtiği halde hâlâ hakim huzuruna çıkartılmamaktadır.

İşte bu savcı, adliyenin kaloriferlerini ve diğer tamirat işlerini yaptırarak Burhan Günergün'ün davetine derhal icabet ederek fabrikaya gelmiş ve işçi temsilcilerini istetmiştir. İçeride genel müdürle birlikte işçi temsilcisine hakaretler ve tehditler yağdırmıştır. Ama işçi temsilcisi, boyun eğmemiş, «İsterseniz beni öldürün. Kaybedecek hiçbir şeyim yok. Ama bu hakları almak için sonuna

Koç'a ait Demir Döküm Fabrikası işçileri, aslında kendilerine ait olan işyerinde çığnayan haklarının teslimi için direnme hakkını kullanmaktadırlar. (Üstte) Sarı sendikaya ve patrona karşı demir döküm işçisini savunan, işçinin gerçek temsilcisi Maden İş Sendikası'nın Başkanı Kemal Türkler (solda), bütün işyerlerinde olduğu gibi Demir Döküm'de de işçiyi sömüren bir numaralı kapitalist Vehbi Koç (altta)

kadar direneceğimizi unutmayın!» diye haykırmıştır. Savcının buna cevabı, işçi temsilcisinin ellerini kelepçelemek olmuştur.

Koç'un reklamlarıyla beslenen burjuva basının «zorbalık» diye ilan ettiği «fiili durum» işte bu şartlar altında yaratılmıştır. Temsilcilerinin kelepçeye vurulduğunu duyan işçiler gaspedilen haklarını alabilmek için fabrikaya derhal elkoymuşlardır. Patronun hizmetindeki savcı bu fiili durum karşısında fabrikadan kaçmak zorunda kalmıştır.

Polis saldırısı

İşçiler fabrikaya el koyar koymaz patron - sarı sendika - iktidar sacayagının üçüncü ayağı harekete geçmiş ve Demir Döküm Fabrikası'na derhal toplum polisleri sevk edilmiştir. Bir yanda işçiler, bir yanda toplum polisleri... Patron günlerce işçinin polis karşısında pes demesini beklemiştir. Beklediği olmamıştır. Bunun üzerine işveren işgalin beşinci günü fabrikanın suyunu, elektrikliğini kesmiştir. Artık Demir Döküm'deki direniş, sadece 2300 işçinin değil, civardaki diğer emekçilerin Rabak, Elektrometal, Şakir Zümre, Otayay, Çelikyay, Estay fabrikaları işçilerinin, Alibeyköy, Silahtar, Yıldıztabya halkının ortak mücadelesi olmuştur. Suyu, elektrikliğini kesilen fabrikaya gece-kondulardan yardım yağmağa başlamıştır.

TİP'liler, önseçime katılınız!

12 Eylül'de yapılacak olan milletvekili seçimlerinin hazırlıkları ilerlemektedir. Geçen hafta, partiler seçimde gösterecekleri kontenjan adaylarının yerlerini ve miktarlarını tesbit etmişlerdir.

Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu, önceki hafta cumartesi ve pazar günleri kontenjanların tesbiti için bir toplantı yapmıştır. Toplantıya Merkez Yürütme Kurulu, kontenjanların azami haddinin kullanılması tek lifini getirmiş, fakat parti içi muhaliflerden Prof. Sadun Aren bu teklife karşı çıkmıştır. Aren, partide merkez kontenjanı kullanılmamasına öteden beri taraftar olduğunu, ancak geçen yıl parti içerisinde beliren fikir çatışmalarını nedeniyle, bir defaya mahsus olmak üzere merkez kontenjanı kullanılmaması gerektiğini belirtmiştir. Ancak Genel Yönetim Kurulu'nun büyük çoğunluğu merkez kontenjanlarının bu seçimlerde de kullanılması görüşünde ısrar ederek merkez kontenjanlarını şu şekilde tesbit etmiştir:

İstanbul 4, Ankara 2, İzmir, Balıkesir, Yozgat, Zonguldak, Sivas, Malatya, Maraş, Kars, Adana, Mersin, Konya, Ordu, Samsun, Manisa, Tokat, Aydın ve Çorum... Görüldüğü gibi, Diyarbakır hariç, TİP'in milletvekilli çıkarma ihtimali bulunan bütün iller için genel merkezin kendi adaylarını liste başlarına getirmesi imkanı sağlanmıştır.

Agustos sonunda yapılacak olan önseçimlerden sonra tesbit edilen merkez kontenjanlarının kullanılıp kullanılmamasına, kullanılacaksa, liste başlarına kimlerin getirileceğine Merkez Yürütme Kurulu karar verecektir.

Önseçime katılmak için partililerin müracaat süresi 16 Ağustos akşamı sona ermektedir. Bir ilde parti-

pin çıkaracağı milletvekili sayısının yarısı kadar aday önseçim için müracaatta bulunmadığı takdirde, o ilde önseçim yapılmamakta ve listenin tamamını genel merkez tesbit etmektedir. Örneğin İstanbul'da geçen hafta sonuna kadar önseçime katılmak üzere başvuran aday adaylarının sayısı sadece 5'i bulduğu için partinin seçim şansının en yüksek olduğu bu ilde önseçim yapılamaması ihtimali belirlenmiştir. Başka illerde de aynı durum söz konusudur.

Her ne kadar, liste başlarındaki isimlerin tesbiti doğrudan doğruya genel merkeze bırakılmış ve bu nedenle önseçimlere katılmak konusunda partilerde bir isteksizlik belirlenmişse de, genel merkez parti içi demokratik davranışa sonuna kadar zorlamak bakımından gerekli sayıda üyenin önseçim için adaylığını koymasına ve önseçimin yapılmasını sağlaması zorunludur. Çeşitli küçük oyunlarla önseçimde üst sıralara yükselecek kadar oy alan ve aslında partiyi temsil yeteneğine asla sahip bulunmayan kişilerin kontenjan tatbiki suretiyle elimine edilmesi şüphesiz gereklidir. Ancak, önseçimde partiyi gerçekten temsil ehliyetine sahip üyeler liste başlarına seçilirse, genel merkeze düşen görev, kendisine yetki tanınmış olmakla beraber, bu kontenjanları kullanıp daha ehliyetlilerle yada eş dostu liste başına getirmek değil, parti teşkilatının iradesine saygı göstermektir.

Genel merkez bunu yapacak, teşkilatın iradesine saygı gösterecek midir? Üyeler önseçime mümkün olduğu kadar çok sayıda katılmak suretiyle genel merkez son defa bu konuda sınava çekilmelidir.

Seçim sonrasında parti içinde yapılacak otokritiğin bellibaşlı konularından biri de bu olacaktır.

Türkiye Odalar Birliği'nin Ankara'daki lüks binasında «işgal» oyunu oynayan Müslüman Kardeşler'in temsilcisi Necmettin Erbakan (üstte) ve hükümet desteğindeki Mason Biraderler temsilcisi Sırrı Enver Batur (altta).

sekseniz gelin öldürün. Siz mülkiyet hakkını sosyal hakların önünde tutuyorsunuz» cevabını vermiştir. Komutan, «Siz zaten mülkiyet hakkını inkar ediyorsunuz» deyince, Türkler, «Evet, Koç'un gibi kanunu yarama çalışmayan mülkiyet hakkını inkar ediyorum. Sosyal haklar, mülkiyet hakkından önce gelir. Siz devlet kuvveti olarak, sosyal hakları, mülkiyet haklarından önce savunmak zorundasınız» karşılığında bulunmuştur.

Patron karşısındaki kitlenin bir çığ gibi büyüdüğünü görünce, direnişin altıncı günü sabahı toplum polislerini içinin üzerine coplarla, kalkanlarla, bombalarla saldırmıştır.

Ama Demir Döküm'ün işçileri, fabrika dışındaki alleleri bu bunharca saldırıya yığıtçe karşı koymuşlar, polisleri kelimelerin tam anlamıyla hezmete uğratmışlardır. Polis resmen kaçmıştır. Bilanço: Toplum polisten 61, işçilerden 18 yaralı vardır... (Saldırının hikayesi 8-9 sayfadadır)

Patron direnişi polis zoruyla da kuramayınca, daha tehlikeli bir tegebbüste bulunmuş. Vali'den ordunun işçi üzerine sürülmesini istemiştir.

Ama sevk edilen birliğin genç komutanları, iktidarın ve patronun çıkarlarını korumak için üniformalı Anadolu çocuklarını fabrikadaki kardeşlerinin üzerine saldırtmamışlar, sadece fabrikanın çevresini sararak güvenliği sağlamışlardır.

Bundan sonra İstihkam Okulu'nda Garnizon Komutanı Korgeneral Falk Tüdn, Merkez Komutanı Tümgeneral Şevket Toros, Emniyet Müdürü Muzaffer Çağlar, İl Jandarma Komutanı Albay Zülfi Çotelli Maden İş Sendikası yöneticileri arasında bir toplantı yapılmıştır.

Komutan ne diyor

Toplantıda garnizon komutanı, Maden İş Sendikası Genel Başkanı Kemal Türkler'den, «Ortada bir suç vardır, önce bu suç ortadan kaldırılmalıdır» diyerek fabrikanın boşaltılmasını istemiştir. İşçilerin yarattığı «fiili durum»u suç telakki eden komutana, Türkler, «Ortada suç olup olmadığına siz karar veremezsiniz» diye mukabele etmiş, bunun üzerine komutan, «Suç olduğunu savcı teahhit etmiştir» demiştir. Kemal Türkler de, «Savcı hükümetin memurudur. Suç olduğuna ancak mahkeme karar verebilir. Suç iddiasını kabul etmiyorum» cevabını vermiştir. Bunun üzerine komutan sinirlenmiş ve:

«Bunları uzun uzun tartışmayı bırakın. İşçileri bırakacak mısınız, yoksa adam ölmeline razı olacak mısınız?» diye sormuştur. Türkler de bu soruya, aynı sinirli tonda «Öldüre-

Tartışmanın bir sonuca bağlanmaması üzerine Garnizon Komutanı 66. Tümen emir vererek olay yerine 4 bin er, 5 tank, 40 zırhlı personel taşıyıcı, 72 Reo sevk ederek fabrikanın çevresini kuşatmıştır. Ancak işçilerin bilinçli direnişi karşısında, ön konuşmada ileri sürülen tehditlere rağmen işçilerin üzerine asker sevk edilmemiş, aksine, işçilere «hakları kabul edilinceye kadar fabrikaya patronun dahi sokulmayacağına dair teminat» verilerek fabrikanın tahliyesi istenmiştir. Ordudan gelen bu teminat üzeri işçiler gece yarısı fabrikayı askere teslim etmişlerdir.

Dergimiz bağladığı sırada fabrika hâlâ ordunun işgali altındadır ve patron hâlâ Maden İş Sendikası'nı muhatap almakta direnmekte, emrindeki burjuva basına işçilerin ve onların devrimci sendikasının istekleri konusunda mübalağah ve yalan haberler yazdırarak kamuoyunu yanıltmaya çalışmaktadır.

İktidar hâlâ Koç'un çıkarlarının dümensuyunda giderek direnişe katılan işçileri Eyüp Adliyesi'ne sevk ettirmekte, arkadaşlarını takip eden işçileri, gazetecileri, avukatları dövdürmektedir.

Ama, sadece çevre fabrikalardaki işçi kardeşlerinin değil, bütün Türkiye emekçilerinin desteğine sahip bulunan Demir Döküm işçileri, Maden İş'in çevresinde kenetlenmiş olarak mücadelelerini sonuna kadar sürdürecektir.

İşgal suçsa...

Kapitalistler ve onların dümensuyundaki iktidar ile basın Demir Döküm işçilerini «işgal» suçuyla kamuoyunda yıpratmağa çalışırken, başkentin göbeğinde, lüks bir kâzanede, kapitalistlerin iki başı, «işgal» eğer suçsa, bu suçun daniskasını işlemektedirler.

Türkiye Odalar Birliği'nin son kongresinde Müslüman Kardeşler adına Anadolu tüccarının desteğini alarak çoğunluk sağlayan ve Mason Biraderler'in değimsiz birlik başkanı Sırrı

YENİ bir geziden döndüm. Karadenizden. Karadeniz kıyılarındaki şehirlerde birçok eski arkadaşlarım var. Gün görmüş, kahr çekmiş kişilerdir. Yıllardan bu yana da dünyayı, dünyanın gidliğini iyi izlerler. Ve bu arkadaşlarımla bir kısmı da yörelerini derinlemesine iyi tanır. Bu arkadaşlardan bir tanesi geçen gün çok güzel bir insan anlattı. Bu insan yeni bir insandır. Örneğin bundan on beş yıl önceki hiçbir insana bezemez. Hiçbir sınıfa giremez. Ne burjuvadır, ne işçidir, ne tüccardır, ne köylüdür, ne memurdur, ne ağadır, ne beydir, ne şudur, ne budur, kendine has yeni, gıcır gıcır, yepyeni bir insan tipidir. Arkadaşım bunlardan birkaç tanesini çizdi, bir iki tanesiyle de tanıştırdı. Ben bunları biliyordum. Bunlardan Adana'da da vardı. Mersin'de, Orta Anadolu'da, Güneydoğu'da da vardı. Bu yeni, gıcır gıcır insan tipi her yerde bol buldu. Ve çoğunluk da birbirinin burnundan düşmüğüne birbirlerine benziyorlardı. Bir tekini anlatmak bütünü anlatmakla birdir. Bu yeni insan milli bir insandır. Tamamen milli, kökü tamamen içerde, kendi koşullarımızın yarattığı bir insandır. Hem de saygı değer bir insandır. Bir koca memleketin, koskoca bir Türkiye'nin kaderini elinde tutar. Tek başına tutar diyemeyiz ama, bir takım ortaklarla tutar ve gül gibi geçinir gider.

K... fakir bir mahalle manavının oğluydu. Babası beş vakit namazında, dini bütün bir insandı. Alçak gönlüydü de. K..., babasının tahta baraka dükkanında birkaç kere babası namazda iken durdu. Babası barakaya dödüğü zaman kasadaki paranın bir kısmının asırdığını, şeftalilerin en irilerinin ortadan kaybolduğunu gördü. Görmesiyle birlikte K...nin dükkanından ayağını kesmesi bir oldu.

K... ilkokula da gitti... Birinci, sınıfta üstüste beş yıl çıktı. Sonra okulu bıraktı. K... dehaet öfkeli bir çocuktur. Mahallede durmadan kavga ediyordu. Dövmeydi, yaramadığı çocuk yoktur mahallede. Dayak yediği de oluyordu ama, dayaya hiç alırdığı yoktu. En çabuk unutulana yara dayak yararıydı. Bütün mahalle çocukları onun şerrinden elman dediler.

Sonra K..., biraz daha büyüdü. Kasabanın ağaları ondan haberdar oldular. Bir süre K... ağaların, kimin olursa olsun ayak hizmetine koştu. Sonra bir ayağıyla çok dost oldu. Ağa ona bir tabanca aldı. K... daha da azıttı. K..., bir gün ona tabanca alan ağa adına bir delikanlıyı kasaba çarşısında bir iyice dövüp havaya da iki el kurşun sıktı. Bu olay K...nin şöhretini bütün kasabaya yaydı... Artık K... büyük adam olmuştun. Kimseye konuşmuyor, bir hayvan insiyakiyle kendini ağra satıyordu. Artık K... kasabanın korkulan adamı olmuştun. Hakkında küçük küçük korku efsaneleri, yığıtlık efsaneleri çıkmaya başlamıştı. K... birkaç adam daha dövüp, birkaç adam daha yaraladı. Kasaba çarşısında bir zengin oğlunu ölüme katip ardından kurşun sıkı sıkı evine kadar kovaladı. Üç yıl hapisanede yattı. Hapisaneden çıktığı zaman artık olgun bir adamdı. Dinsizdi, Allahsızdı, hiçbir ahlaki değer yoktu onun için... Ne kadın, ne ev, ne akraba, ne alle, ne gelenek, ne görenek, ne aldraba, ne ana, ne baba onun için hiçbir şey yoktu artık... O, bir tek şeye ina-

Enver Batur'u alacağı eden Necmettin Erbakan, bizzat hükümetin kararına ve kapitalist masonların yaygarasına göre, üç aydan beri «işgal» suçunu durumundadır. Çünkü seçimin ertelenmiş olmasına rağmen uşulsüz bir seçim yaptırarak lüks kâzanenin başkanlık bürosuna çöreklenmiştir. Ve bugüne kadar kolundan tutulup atılmamışsa, bu da, İşçileri Bakan-lığı'na işgal eden bir başka Müslüman Kardeş'in, Faruk Sükan'ın sayesinde olmuştur. Yani işçi ve öğrenci işgallerinin bir numarahı düğman Zehir Ha-

fiye Sükan, hükümetin kararına rağmen, Erbakan'ın «işgal» suçuna işlenmesine göz yummuş, suçla iştirak etmiştir. Eğer Erbakan'ın seçimi meşru ise, o takdirde bir haftadan beri Odalar Birliği merkezine giderek «Baskan benimsi» deyip zaman zaman koltuğa oturan mason birader Sırrı Enver Batur da «işgal» suçlusudur.

Ve bunu desteklediği için de, bugüne kadar işçi ve gençlik işgallerine karşı en kahredici silahlarla saldıran, devlet kuvvetleriyle ölümlü yağdıran iktidar AP iktidarı suç ortağıdır,

Yaşar Kemal

Bulunmaz Fırsat

niyordu, o da paraya... Bileğine de güçlüydü ya... Hemen iktidar partisine girdi ve partide çalışmaya başladı. Partinin yardımıyla Ziraat Bankası'ndan onbin lira kadar bir para kopardı. Bu parayı büyük bir faizle ona ilk tabancayı alan ağaya verdi. Ve ağa ona vaktinde borcunu ödedi... Gelecek yıl daha çok para aldı Ziraat Bankası'ndan, köylüleri zincirleme kefil yaparak... Ve kendine kefil olan köylülere bu parayı fındıklık dağıttı. Fındık için çok aşağı bir fiyat biçmişti. Bu sıralar fındığın fiyatı çok düşüktü. Ürün zamanı, köylüler fındıkları getirince, birden ürün fırladı iki üç misline... O yıl K... çok para kazandı... Para verdiği köylüler birken iki oldu ikiyken beş, on, on beş oldu... Hiç bir köylü ondan para alıp da ürünü getirmemezlik edemiyordu. Bir tanesi bir yıl geç kalacak oldu. Üç gün sonra evinde dinamit patladı ve iki çocuğu öldü. Adam daha çocuklarının ölüsünü bile kaldırmadan hemen kasabaya koştu, borcu olan ürünü K...nin mağazasına yatırdı. Başka bir köylü de gene gafflette bulunmuş, ürünün teslimini geciktirmişti... Bacağından üç kurşun girdi. Bir ay hastanede yattı...

K...nin büyük fındıklıkları oldu. Kasabaya büyük bir apartman kurdu. Bankada milyonları olduğu söyleniyor. Şimdi turizme el atmış. Samsun'da büyük, çok büyük bir otel yaptırmak için arsa arıyor. Bir fabrikaya ortak olmuş, yarı yarıya. Ankara'da altı tane büyük arsası varmış. Bir tanesinin üstüne büyük bir iş hanı yaptırmaya başlamış. İki kız üniversitede okuyor. Avrupa'ya da göndercekmış...

Yukarıda da dedim ya, bunlardan Türkiye'de artık çok var. Her kasabada beş, on, yirmi kişi var... Gittikçe şışıyorlar, büyüyorlar... Hepsi de iktidar partisinden... Elhak bileklerine güçlü kişiler... Ve bugün Türkiye'de en güçlü kişiler bunlar. Oy çuvalının ağzı bunların elinde...

İktidarın başı sayın Demirel, bunlar için teşkilatlanmış kredi piyasası, dedi. Bir de güzelce isim koydu. Allah razı olsun...

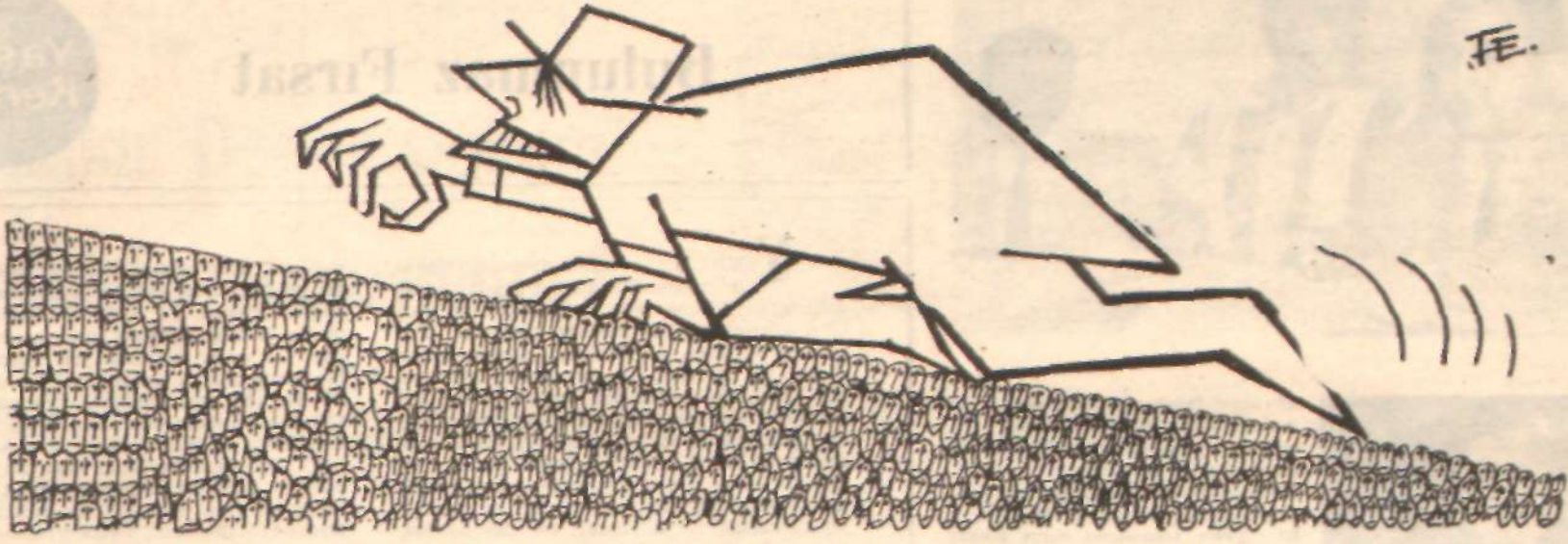
Ben de bir şey söyleyeceğim: bunlar tam milli... Öyle komprador falan filan değil... Tam milli. Kökü de içerde... Hem de epeyi derinlerde... Bizim bazı sosyalistler, hani pertavsızla işbirliği yapacak milli burjuva arıyorlar ya... Bulunmaz fırsat. Bundan iyisi can sağlığı. Benim bizim Türkiye'de bula bula bulduğum milli, kökü de içerde burjuvamız bu. Başkaca ilaç için aramızda milli burjuva yok. Hepsi kompradorluğa bulaşmış. Tek milli burjuva, bu teşkilatlanmamış kredi piyasası. Müjdeler olsun, aradık aradık işbirliği yapacak milli burjuvayı da bulduk. Ben buldum. Kimin aklına geldi şimdiye kadar bu. Övünç payı benim. Amerikalılara karşı bir yolunu bulup kompradorlarla da işbirliği yaparız ama, o sonra... Şimdi elimizde işbirliği yapacak, onlarla birlik olup tam demokratik, bağunsız Türkiye'yi gerçekleştirecek yeni, taze, kökü de tam içerde büyük bir güç var. Haah, hay Allah, az daha unuttuyordum. Bu büyük, milli gücün adı halk arasında «TEFECİ»... Memleketteki en büyük güç bu. En milli güç... Hemen işbirliği yapalım ve Amerikalıları kovalayalım ve de Türkiye bağunsızlaşsın...

Egeeeey, sosyalizm, nelere kadar degilsin ki...

hatta Batur'u işgale tevgik ettiği için suçlunun başıdır.

Böyle kapitalistlerin, ve bu kapitalistlerin hizmetindeki bir iktidarın, kendileri işgal suçunu sonuna kadar işledikleri halde, ekmeğinin kavgasını veren işçileri, medrese düzenine son vermek isteyen gençleri, toprak gasplarına karşı çıkan Anadolu köylüsünü «işgal» suçuna ile suçlandırmaya zerre kadar hakları yoktur.

Kendi aralarındaki bu rezil çıkar mücadeleleri, işçinin, köylünün, gençliğin mücadelesini bir kat daha meşrulaştırmıştır.

SEÇİM SATHIMAILI

Ne o devrim? Neo-devrim

S EÇİMLERE yakın birbiri izleyen olaylardan zararlı çıkan AP iktidarı, özellikle Demirel oluyor. Gençlik olaylarından, üniversite işgallerinden tutun, «irtica» ayaklanmalarına, hatta futbol olaylarına kadar herşey adeta bu iktidarın ne denli iktidarsız olduğunu göstermek için kumpas kurmuşa benzer. O kadar ki, hani akla gelmiyor değil:

«İrtica» olayları kadar, bazı gerici gazetelerde yazılanlar ve kimi siyaset adamlarının söyledikleri karşısında Türkiye'de «İttihatçılar» diye nitelendirilen çevrelerin bu denli kayıtsız kahşlarının altında bir kasıt m'ola? Belki de olayların hepsi değilse bile bir kısmı Demirel'e rağmen yer almaktadır. Ama var mı bir çaresi?

İstese de önleyebilir miydi, mesela, şu son kez Kayseri'de oynanan oyunu Demirel? Ya da sonradan karşı çıkabilir miydi? Oyunun kurallarının ansızın oyunun ortasında değiştirildiğini bilse dahi, elindeki - artık değersiz - kozun bir değeri varmış gibi davranmaya mecbur değil midir? Mizikçılık yaptığı isnadıyla karşılaştığı anda ne diyeceğini, ne yapacağını bilmesine henüz tecrübesi elvermiyor çünkü. Onun için, herşeye rağmen, bu arada sahiden yabana atılmaması gereken hüdayi nâbit zekasına rağmen, kendinden önce İsmet Paşanın ve Menderes'in de çok yürüttükleri o halî - serilî, kurban - kam - döküldü birkaç kilometreyi katetmeye devam edecek, tek umudu olan «irtica»ya, içinden lânet okuya okuya, karşı çıkamayacaktır. Emperyalizme hizmet bunu gerektiriyor. Kader - Amerika - AP iktidarını sınamakta ve yetersiz bulmaktadır. Demirel'in de nicedir bütün yolların koalisyonu çıktığını görse de, burası Türkiye diyerek avunmaktan ve kendinden beklenen yerine getirmekten başka çıkış yolu pek kalmamıştır.

Ve Demirel için ekleni Ecevit bilecek. CHP, elli yıldır bir kez daha emperyalizmin ana çıkarlarıyla çakışan tarihi misyonunu buluyor. Ne zamandır «Ne o devrim? Neo-devrim!» diye diye sağdan hizaya geldikten sonra, nihayet, Kanlı Pazarların, İmran Öktem olaylarının, gençlik hareketlerinin ve de bu son Kayseri olayının açtığı yolda iktidar güneşinin ufuktan yine doğduğunu görüyor. Ya ne yana yürüyecek? Ona «Yürü ya kulum!» diyen her yerde hâzır ve nâzır güçler ne yana gitsin dilerler?

Ondan önce biz, sosyalistler olarak, Kayseri olayını yerine oturtalım.

EMPERYALİST OYUNA GELMEYELİM

Tektaş AĞAOĞLU

BİR kere, Kayseri'de olanlar, «Cumhuriyet» gazetesinin dediği gibi, bugüne kadar ki bütün «irtica» olayları gibi bir «irtica» olayı idi. «Cumhuriyet»'in «Cumhuriyet» olabilmesi için zaman zaman böyle «irtica» olaylarına gerekten lüzüm olduğu kabul edilirse, teşhis doğrudur. Bu bakımdan, «Cumhuriyet» belki aradığını bulmuştur. Ama biz başka şey arıyoruz.

Öğretmenlere saldırımlar on bin kişiydi, dile kolay! Yarın bir başka olayda bu sayı pekala yüz bine çıkabilir. Ve o zaman toplananların ne-reye ve kimlere saldıracağı bellidir. Yüz binler öğretmen kongresine değil, tüccar kulübüne yürüyecektir. (Ve biz, bu gidişle, ok yaydan çıktıktan sonra on binlerin yüz binlere bali olmasını ne hükümetin, ne de Aramco'nun önleyebileceği kimsesizdir.) 6-7 Eylül'den tutun, Konya olaylarına, hatta Kayseri'de o zavallı kadın yurtdaşı başından geçen hazin maceraya kadar herşey bunun böyle olacağını gösteriyor. Beslenen karga göz oymaya hazırlanmaktadır. Hiç de şaşılacak şey değil: aml tepkinin üst yapıda, yani doğrudan doğruya ve sadece «gavur» öğretmene karşı değil, alt yapıda, yani ekonomik bunalıma ve ona sebep olan sömürü düzenine karşı olduğu anlaşılırsa...

Nitekim «Bugün» gazetesinde Mehmet Şevki Eyyü'nün bir yıldır tuttuğu kışkırtı çizgisel tam bu sara-da yerine oturdu. Eyyü nicedir «Bugün»de niyeti karışık, ama hitaba yerinde bir ekonomik eleştiri sürdürüyor. Bu demektir ki, bugünkü dünya ve yurt koşullarında, Türkiye'de kit-

lelerin Din ve Şariat için ayaklanıp «ilericiler»in, «devrimciler»in üzerine yürümeceğiz! «Cumhuriyet» bilmiyorsa bile «gericiler» biliyorlar. Nicedir başını kuma gömmüş, ardını millete şyan kulan ve de ardına diktiği silahlı nöbetçiden ötürü gönlündü ferah tutan «devrimci» Devekuşu da artık doğrulup şöyle bir çevresini kolaçan etsin bu gerçeği ve daha bir dolu başka gerçeği görsün.

Görürdük ki,

1. «İrtica»nın ardındaki itilci ekonomik güç bugün için geriye gidici, hatta tutucu değildir. Bir başka deyişle, durumları bozulanları, iflasa gidenleri, hayatları çökenleri birleştiren, geriye bakan ve eskiyi özleyen bir birikimle karşı karşıya değildir. Tersine, ekonomik ve sosyal gelişmenin (sanayileşmenin) özlemini duyan ve de mümkün görenleri bir araya getiren ileriye bakan bir birikim bu. Türkiye'de kapitalistleşme süreci, henüz, gerçekten direnen, koruyan tutan, ekonomik - sosyal bir irticanın ortaya çıkmasına sebep olacak kadar ilerlememiştir çünkü. (Hemen şunu da bilelim: «birikim» derken, peşine on binleri, hatta daha da fazlasını takabilen, çoğunun ne idüğü belirsizlikli kışkırtıcılar üzerine değil, bunların hesapları ve kitapları üzerine de değil, hitap ettikleri ve kullandıkları, ezici çoğunluğu emekçi olan halk yığınları üzerinedir sözümüz.) Yığınların soyulduğu, sömürüldüğü, açmaza döşüldüğü, canlarına okunup bunaltıldığı ne

kadar gerçekse, bu birikim de o kadar gerçek bir birikim. Kışkırtıcılar ve emperyalizm ajanları onun için kitleye hitapta ekonomik eleştiri yolunu seçmişlerdir. Dedikleri çok yerde doğru noktalara dokunuyor. Bugün yığınlar manevi bir bunalım içerisinde değiller; maddi bir bunalım geçiriyorlar. Hilafet ve şariat adına harekete geçmeye çağırılırlar bile, hilafet ve şariat için yürümeyeceklerdir. Başka şey için yürüyeceklerdir. Bunu görmeyenler, tedirginliğin sun'ı olduğunu yada sadece üst yapıda olduğunu sananlar, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da yanılırlar.

2. Tedirginliğin ana kaynağı, Kurtuluş Sava-

ğundan bu yana, Anadolu toprak sahipleri ile palazlanmak isteyen ve palazlanmasına çalışılan tüccar (komprador) burjuvazinin ve onların işbirlikçisi küçük burjuva kökenli bürokrat aydınların sözde «devrim»ine karşı çıkan, ve emperyalizm ile hakim sınıflarca sırası ve yeri geldikçe istismar edilip duran emekçi halk muhalefetindedir. «Devrim» emperyalist koşullara rağmen tüccar burjuvazi elinde sermaye birikimi sağlamaya bağlandığı, ve de toprak sahiplerini karşısına almamaya (dolaylı olarak da emperyalizmi karşısına almamaya) özellikle dikkat ettiği için, bir başka deyişle, emperyalizmin finans - kapital döneminde millileşme sürecine geçilebilmesi için şart olan çağdaş ekonomik ve siyasi koşulları yaratmadığı için, «devrim» düzeninin yürütücüleri, koruyucuları ve ideolojik savunucuları «devrimci» ve «ilerici» küçük burjuva bürokrat - aydınlar, emekçi halkın, üretim güçlerinin yetersiz ve çarpık gelişmesinin yükü altında ezilmesine aracı olmuşlardır. Devletteki ağırlıklarını devlet hiyerarşisinin her katında ağalarla kompradorlardan yana koymuşlar, yürüttükleri ekonomik ve siyasi düzenle de emekçileri onların insafına terkeylemişlerdir. Ve emekçi halk her zaman, sözüm ona karşı - devrimden sonra olduğu gibi ondan önce de, «devrim»in getirdiği «yenî» düzende «devrim» adına ne yapıldıysa ve ne yapılmadıysa ağalarla kompradorlara yaradığını görmüştür. Öte yandan emekçilerin kendilerini sömüren patronlarla ağalara karşı çıkmasını tas baştan vatana ihanetle bir tutup, kanunla, tedbirle, yasakla ve kovuşturmayla önleyenler de yine kendileri olduğundan, bu bürokrat - aydınlar emekçilerin sömürüne

NIXON DOKTRİNİ BELASI!

Apollo seferinin zafer sarhoşluğuna kapılmış Başkan Nixon'ın Asya ülkelerinde sömürülen ve ezilen kitleler tarafından yuhalanışını görmezlikten gelen burjuva gazeteleri, bütün objektiflerini Bürokrasi çevirmişler ve Romanya'lıların Nixon'ı bir «kurtarıcı» gibi karşıladığını manşetlerinde ilan etmişlerdir.

Diplomatik ve ticari nedenlerle ve «barış içinde birlikte yaşamak» ilkesi çerçevesinde kurulan bir ilişkinin Romanya halkının Amerikan emperyalizminin kucakına atılması şeklinde yorumlanması şüphesiz ki bilinci ve aklı başında kimseler tarafından hiçbir şekilde ciddiye alınmamıştır.

Başkan Nixon'ın bu dünya gezisi için en önemli yanı, Asya'da yeni bir sömürü doktrini uygulayacağını açıklamasıdır.

«Nixon Doktrini» adı verilen bu politikanın esasları şöyledir:

Amerika, imzaladığı antlaşmalara bağlı kalmakla birlikte, askerle savaşa müdahalelerden çekinecektir. Fakat nükleer saldırılara karşı Asyalılar, Amerika'nın kendilerini nükleer gücü ile savunmasına güvenebilirler.

Asya ülkeleri, iç sorunlarını kendileri çözümlenmeli, içerdikleri gelecek yıkıcı hareketlere karşı kendilerini savunmalı ve Amerika'nın müdahalesine güvenmemelidir.

Nixon, Asya ülkelerini, güvenliklerini sağlamak için kendi aralarında anlaşmalar yapmaya çağırıyor.

Açık olarak belirtmekten kaçınmış ise de, Nixon, Amerika'nın Çin'e karşı Truman, Eisenhower ve Johnson zamanından beri süren sert tutumunun değişmek üzere bulunduğunu Asya'lara anlatmıştır.

Görülmektedir ki, Amerika'nın yeni doktrini «sert» askeri müdahalelerden çok, ekonomik ve siyasi manevralara dayanmaktadır. Esasen Vietnam hezimeti, Çin'in ve Sovyetler Birliği'nin askeri gücünün son derece artmasından sonra Amerika'nın Asya'da yeni silahlı çatışmalara sürüklenmeyi kolay kolay göze alamayacağı muhakkaktır. Bu durum karşısında Amerika için tek çıkış, emperyalist çıkarlarını siyasi ve ekonomik müdahalelerle sürdürmektir.

Amerika, Türkiye'deki asker sayısını azaltmak, buna karşılık ekonomik yatırımlarını ve iç politikadaki müdahalelerini artırmak, bütün burjuva partilerini kendi safına çekmek suretiyle bu doktrini çok önceden ülkemizde uygulamaya başlamıştır. Bu politika, artık Amerikan hariciyesinin resmi doktrini haline gelmiştir.

Gerçekten, bu doktrini, tıpkı «Truman Doktrini» gibi, bu yeni «Nixon Doktrini»nin de başlarına yeni yeni belalar açacağını hiçbir zaman gözden uzak tutmamak zorundadırlar. Unutmamalıdır ki, el altından yürütülecek ekonomik ve politik manevralar, açık savaş nazaran çok daha tehlikeli ve yıkıcıdır.

Nixon, ezilen dünya halklarına karşı şimdi bu manevrayı tezgahlanmaktadır.

(Çapka giymeye değil!) muhalefetini kendi üzerlerine çekmişlerdir. Onun için emekçi halk ağının ve kompradörün elinden çektiğini «devrimci», «ilerici» bürokrat - aydından bilir, haklı olarak. (Ağayla kompradörün karşı çıkmanın «komünistlik» olmakta devam ettiği, bürokrata karşı çıkmanın ise «demokrasi» oluverdiği 946 sonrası dönemde DP'nin yaptığı, bu gerçeğin kurnazca ve akıllıca istismarından başka birşey değildi. DP hareketi ancak bu anlamda bir «halk» hareketi idi. Bugün de Ecevit, aynı kurnazlıkla, üretim güçlerinin ağır geliştirdiği ve sömürdünün yığınları bunalıttığı bir dönemde, Halk Partisini DP'leştirme gayreti içinde durmadan «demokratik rejim»den söz etmekte, «devrimci»lerle «ilerici»leri karşıya almaktan çekinmemektedir. Aksine, bunda fayda görüyor.)

3. Kayseri'de öğretmenlere saldırıların esas çelişkisi öğretmenle (bürokrati) değil, sömürücüyle, yani ağayla ve kompradörle. Kitlenin öğretmenle karşı karşıya gelişi alt yapıdaki bu ana çelişkinin üst yapıya yansımalarıdır. Emekçi halk günlük yaşantısında ve genel çıkarında her an ağayla ve kompradörle çatışır ama, «devrimci» bürokrat - aydından davacıdır.

Emekçi halkın bürokrat - aydınla davası ekonomik gelişme dönemlerinde, sömürdünün artmasına rağmen, keskinliğini bir ölçüde yitirir. Çünkü yaratılan değerden az da olsa ona da pay düşer. Ekonominin ağır geliştirdiği, dolayısıyla sömürdünün giderek arttırarak emekçi halkı bunalıttığı dönemde ise, emekçi halkın bürokrat - aydınla davası büyür. O zaman bürokrat - aydınlarla saldırı, bir bakıma, esas sömürücüye varmak için, sömürü düzeninin kapılarını tutanlara saldırı demektir.

4. Emekçi halk öğretmene karşıya getirilen halka üst yapıdan da seslenip din, şeriat çığırtkanlığı yapımları (esas Aramco'nun oyunu) «devrimci»leri yanıltmak, alt yapıda süregiden emekçi halk - sömürücü hakim sınıflar çelişkisini, emekçi halkla bürokrat - aydınlar arasında bir üst yapı çelişkisiymiş gibi göstermek içindir. Emekçi halkın üretim güçlerinin yetersiz gelişmesi yüzünden gösterdiği aslında tutucu olmayan tepki (reaksiyon) profesyonel kışkırtıcıların kullandığı tutucu dini sloganlar yüzünden bürokrat - aydınların bilincine ters yansıtılmakta, aslında çağa uymak için bugünkü düzeni zorlayan bir birliktir çağdaş yada çağ gerisi bir hareket gibi gösterilerek «devrimci» aydın çevreler halk yığınlarına karşı irktilenmektedir. Bürokrat - aydınlar, hakim sınıfların pekala benimseyip kendi çıkarlarına uyguladıkları «devrimci» üst yapının ideolojik çığırtkanlığını (medeniyet savunuculuğu belleyip) üzerlerine almış olduklarından, ve üstelik de bu üst yapı - gerek kurumları, gerek ideolojisiyle - onların alt yapı da hakim sınıflarla ortak çıkarlarının devamına yaradığından, bu yanılgıya düşmeye ve halka karşı irkilmeye her zaman yatkındırlar. (*)

5. Emperyalizmin Türkiye'de ştedenberi uyguladığı klasik taktiktir bu. İşine geldikçe, sömürü düzeninden çıkan emekçi halkı tutucu dini sloganlarla bürokrat - aydınların üzerine salmak, «devrim» düzeninin «medeniyetçi», «ilerici», «Avrupalı» cılasına kanak (yada kanamak işine gelen) bürokrat - aydınların gözünde «devrim»i tehlikede göstermek, bürokrat - aydınların bu «devrimci» a-

dalarında halkın karşısına çıkarmak, kimi zaman da sert eylemlere sürüklemek... Bunun sonu bürokrat - aydınla emekçi halk yığınları arasında kıllık, bölünme ve katı düşmanlıktır. Korkudur, kuşku, ve güvensizliktir. Bu arada «Devrim elden gidiyor!» diye telaşa kapılan bürokrat - aydınla «devrim»i kurtartılır da, Kurtartılır ama, Yirminci Yüzyılın ikinci yarısında Türkiye'de Hilafetin geri gelmesi(!), şeriatın uygulanması(!), teokratik dini yobazlar devletin kurulması(!) «tehlîke»si atlatılırken, «devrim»le, «medeniyet»le, «ilericilik»le birlikte sömürücülerin sömürü hakkı da yeniden sağlama bağlanır. Böylelikle, halkı düşman gören, halka düşman görünen bürokrat - aydınlar, çağ gerisi düşen «devrim»i emperyalizmin icazet sınırları dışına çıkarıp çağa ve yurt gerçeklerine uydurma yönünde dönüşme, çahşma, döğüşme imkanı elden gider. Üstelik icazetli «devrim» hiç bir zaman üretim güçlerini yeterince geliştiremeyeceği için, emekçi halkın hakim sınıflarla çelişkisi sırası düştükçe ve sömürücülerin işine geldikçe yine bürokrat - aydınların üzerine yıkılır. Emperyalizmin kurdugu kapanda kısır döngü sürer gider. Bugüne kadar hep böyle olmuştur bu.

Eski usul Batıcı, «medeniyetçi» «devrimci»likle ancak bugünkü düzen, statüko korunabilir. Yani emekçi halkı sömürdülerin, ağalar ve kompradörlerin ve de onların işbirlikçisi kalem efendilerinin düzeni. Sivil - asker küçük burjuva aydınların «devrim»ini tarihini getirip koduğu yer budur bugün.

Ö TE yandan bu «devrim»i korumam, yani alt yapıda emekçi halkın kurtuluş yolunu açacak düzeni getirmeden üst yapıyı şu son yıl içerisinde gördüğümüz türden «irtica» olaylarından temizleyebilmenin yegane tutarlı yöntemi TEDHİŞTİR. Tedhişi yine bürokrat - aydınla uygulatacaklardır. Ama sömürü devam edecektir. Üretim güçleri emperyalizmin dar icazet sınırları içerisinde ve ölü almayan nüfus artışı karşısında yeterince gelişemeyecektir. Emekçilerin hakim sınıflarla çelişkisi yine sürüp gidecektir. Koca «devrimciler» Çankaya'nın tepesinden bakıp görebildikleri daracık ufukta, «devrim»in ardında sadece Vahdeti torunlarının, Otuz Bir Mart özelemelerinin, Mehmet Şevki Eyyüplerin ve daha bilmeyin parmağını ararken, ve bulurken, toprak sahipleriyle kompradör burjuvazi yine fakrû zaruretini üretimi bürokratlara paylaşıcaklardır. Ve halk yine pencereleri kurmak isteyecektir. Kıramadığından ötürü de «devrim»i kırılan camların fiyatını pahalıya ödetir çünkü - hıncını, yok-sulluğunu, umutsuzluğunu içinde kemirip duracaktır. Taktirî sükun devrinde olduğu gibi tedhişle ancak zaptedilen emekçi yığınları karşısında (kışkırtmanın hemen keşfedileceğini, alttan alta, hattâ daha da yoğunlaşarak sürüp gitmeyeceğini sanmak safdillik olur) üretim güçlerini geliştiremeyen düzenin hamileri, bürokrasi, İnönü'nün İkinci Dünya Savaşından sonra düştüğü duruma düşecektir, büyük ihtimalle. O zaman «devrimci» bürokrat aydınlar «demokratik rejim»i özelemeler de (tarih teker-rür etmez çünkü) emperyalizme daha çok el açmaktan başka çıkar yol bulamayacaklardır. Kısır döngü devam edecektir.

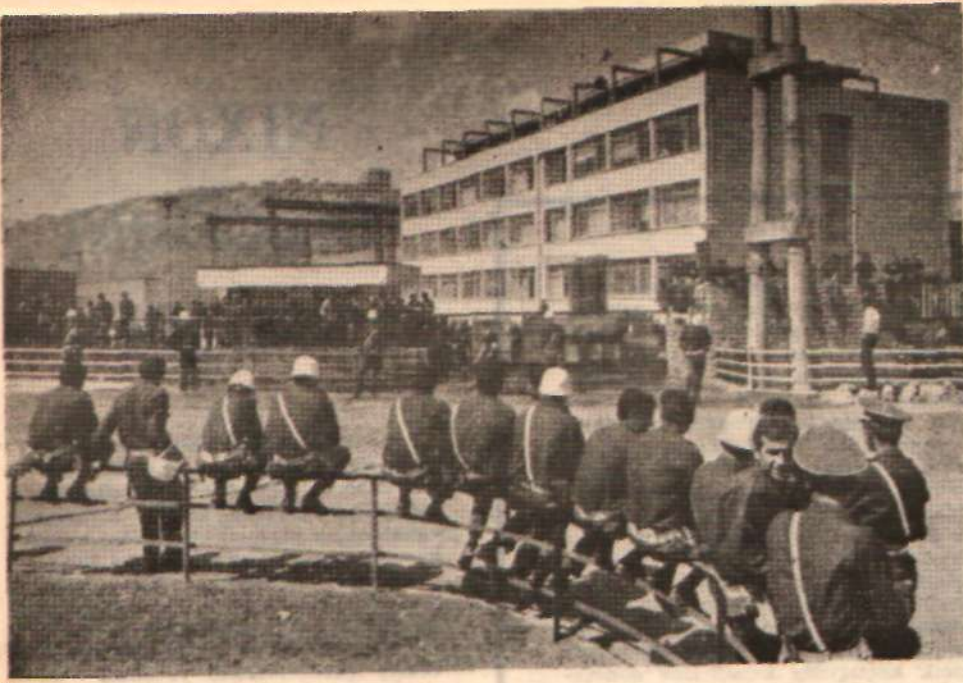
B ÜTÜN bunlar demek değil ki bugün Türkiye'de bir irtica hareketi yok. Var gerçi, var ya, «Cumhuriyet»in sömürdünü ettiği «Atatürk Devrimi»nden geri dönmek isteyen cahil ve geri kit-

lenin ekonomik sosyal irtica değil bu; emperyalist koşullarda yığınların özlediği ve yokluğundan bunaldığı ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamasına imkan olmayan «Atatürk Devrimi»nin, çağın ve yurt gerçeklerinin zorunu kıldığı gerçekten anti - emperyalist (millî demokratik diyelim isterseniz) devrime dönüşmesine çahşanların, devrimi «devrim»de tutmak isteyenlerin, aksi halde durumlarının bozulacağını, iflas edeceğini, hayatlarının ve azametlerinin çökeceğini bilenlerin, yani azınlıktaki sömürü erbabının siyasi irticadır. Kitlenin dinç özlemini ve bunalımını kullanan, yarı ipin ucu azıcık kaçığında kendilerine döneceğini bildikleri öfkesini şimdilik başka hedeflere yöneltmekte çıkar görülen bir bu siyasi irticada, bütün sömürücüler ve işbirlikçileri, kompradör burjuvazi, toprak sahipleri, «devrim»in milletten başına bela ettiği siyasi mütegalibe artıkları ve bürokrasinin bir kısmı, emperyalizmle e-lele vermişlerdir. Oyunlar bu çerçevede oynanmakta, sözde dinî «irtica» ardındaki dinç özleme rağmen, öldürücü bir düzeni tutmayı amaçlayan siyasi irticaya alet edilmektedir. Bu arada gerçek devrimciler de, dinî «irtica» heyulasının ardındaki siyasi oyunu gözden kaçırdıkları ölçüde oyuna alet olmaktadır. Sömürücü gasplar hangi komitenin sömürü düzeninin gerçek çıkarlarını temsil ettiği, kimin siyasi iktidarı daha akıllıca kullanabileceği, tutma içinde kimlerin - geçmişleri de göz önünde tutularak - en ehil olduğu üzerinde anlaşmazlığa düşebilirler. Tutulacak yollar, uygulanacak taktiklerde farklı görüşler ileri sürülebilir. Bu arada karşılıklı kırgınlık ve kurnalık yaratır, ama hepsinin amacı emperyalizmin iyi niyetini kazanmaya çevrik bazı emri vakıflar dahi olabilir. Karşılıklı suçlamalara da girişebilirler. Ve siyasi iktidar yarışının (buna sınıf çıkarlarına hizmet yarışı da diyebiliriz) sebep olduğu hengamede kimin neyi ne için kullandığı pek belli olmayabilir. Ama mesela bir Kanlı Pazar olayı, AP iktidarı yardakçı basit basından, bir kısım sivil - asker bürokratlara kadar bütün bu grupların siyasi irticada nasıl birleşip tek cephe olabildiklerini göstermiştir.

B U işten en kârli çıkan, tabii, emperyalizm oluyor. Daha şimdiden, bundan sonraki değil, daha da sonraki yarışlarda üzerine oynayacağı atları deniyor. Sosyalistlere ve bu arada bürokrat - aydınların gerçekten devrimci olmayı göze alabilen, bunun çıkar yolunu arayıp duran kesimine düşen görev:

«Devrimciler» gibi emperyalistlerin oyununa gelmeyelim. Kitlenin sömürü koşullarına tepkisini, sömürücülerin siyasi irtica ile karıştırmayalım. Emperyalizmin Cumhuriyet Türkiye'sini ne zamandır içine soktuğu açmazdan, gerçek devrimci güçlerle emekçi halk yığınları arasında ki bölünmeden kurtulma yolunu, yığınların ve de «devrim»in somut gerçeklerinden çıkarmaya bakalım.

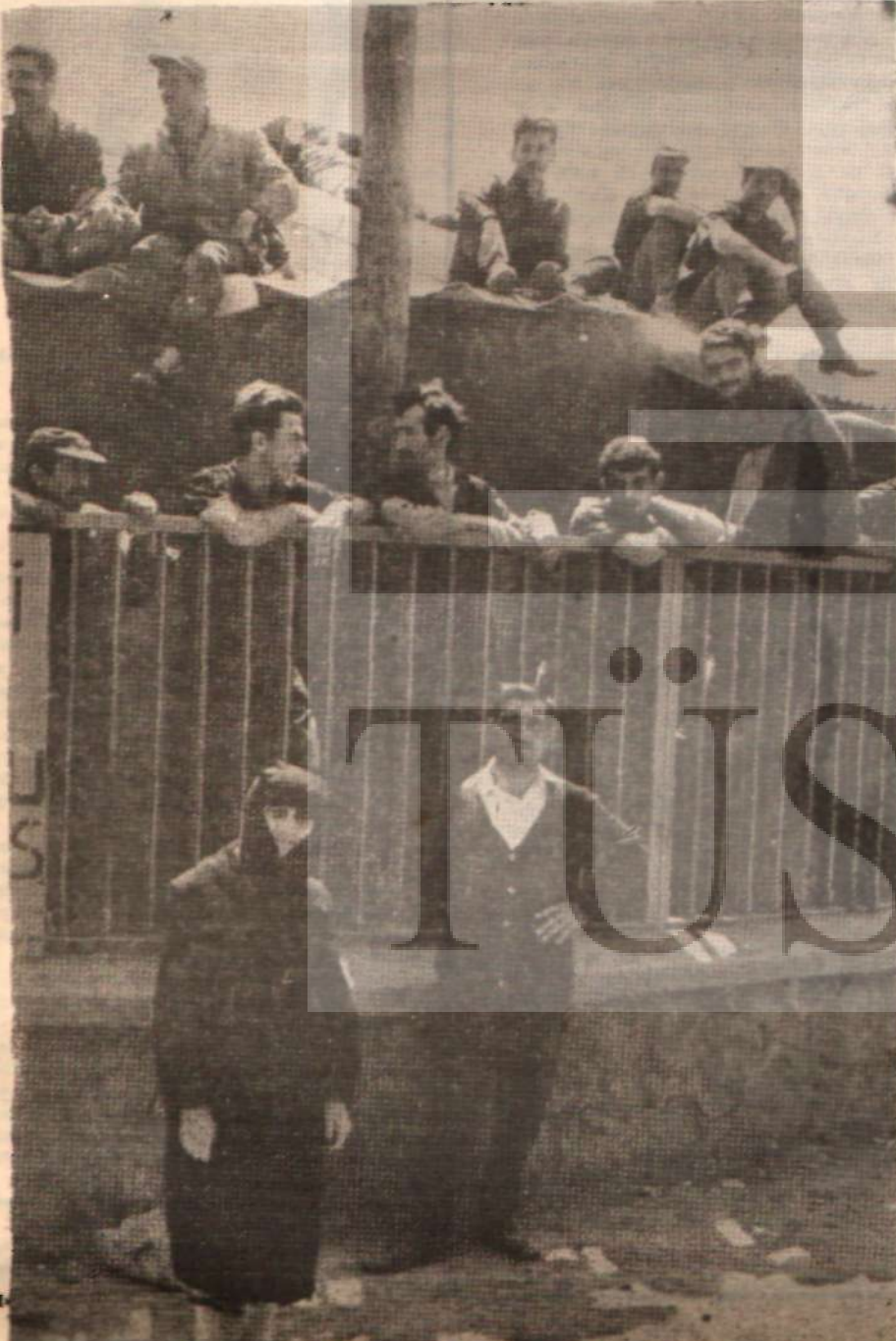
* Bu yazıda bürokrat - aydınların alt yapıda oynadıkları role parmak basmak için, çok önemli başka konulara, Batılama, «gavurluk», küçük burjuva kökenli aydınların genel davranış biçimleri ile küçük burjuva ideolojisinin maddî temelleri, bürokrasinin hayat seviyesi ve yaşam tarzı ve emperyalizmin ekonomiye, topluma sızmış ve bütün bunların bürokrat - aydınlarla emekçi halk ilişkisini ne yönde etkilediği gibi konulara mahsus değinilmemiştir.

iŞÇİ, KOÇ KÖLESİ DEĞİ

1. Demir Döküm'ün bilinçli işçileri, haklarını elde etmek için fiili durum yaratmışlar, aşında kendilerinin olan fabrikaya elkoymuşlardı. Çok geçmeden iktidarın polisi patronun çıkarlarını korumak üzere işinin karşısına dikildi. Klasik oyun sahneye konuyor. İşi ile polis karşı karşıya getiriliyordu.

2. Demir Döküm'ün işçileri yalnız değildi. Sadece çevredeki diğer fabrikaların işçileri değil, gecekonduların bütün sakinleri de onlarla beraberdi. Yetmişlik nineler bile fabrikanın önünde nöbete girmişti. Biliyorlardı ki, bu mücadele sadece demir döküm işçilerinin değil, tüm emekçi sınıfının ortak mücadelesiydi...

İbrahim OSMANOĞLU

TÜRK Demir Döküm Fabrikasındaki işgalin beşinci gecesi. Ay ışığında zor seçiliyor yanık yüzleri işçilerin. Yığılmışlar öbek öbek fabrika duvarlarının üzerine. Türlü söyleyen, derin derin sigarasını tüttüren, «of...» çeken, «ah anasını sattığını» diyen...

Evinden, karısından, çocuğundan, yarıya uzak işçiler. Beş gecedir bu taş duvarlar üzerinde.

Yolboyu toplum polisleri, sıra sıra, sayıları ikiyüzü aşkın. Yarısı işçileri gözetliyor, yarısı oturmuş kahvede uykulu gözlerle pispirik oynuyorlar. Felekten bir gün çalmışa benziyorlar. Oysa onlar da uzak evlerinden, karılarından, çocuklarından...

Yamaçlara serpilmiş konduların çoğunda ışık var daha. Ufak pencerelerden uzanmış kadın ve çocuk başları. İşçilerin oturduğu evler bunlar. Onlar da tedirgin, onlar da ağ-onlar da korkulu...

Kimlerdir bu binlerce insanı ço-luğu çocuğu ile perişan eden?

Kimler olduklarını biliyoruz. İşçiler de biliyorlar, o herşeyi yaratan, yarattığının karşılığını alamayan, kahrolan işçiler... Biliyorlar kendilerini kahredenleri...

Vehbi Koç ve ortaklarının Silahtar'daki T.D.D. Fabrikası, 31 Temmuz Perşembe gecesinden beri işçilerin işgal altındadır. 2300 işçinin işgal ettiği fabrikada 5 Ağustos sa-h sabahına kadar herhangi bir olay çıkmadı. O güne kadar, sözde görevini sessiz sürdüren polis, o gün aldığı emri yerine getirmek üzere hare-

kete geçti. Polis şefi işçilere sesleniyor: «Bu yaptığınız kanunsuz bir harekettir, fabrikayı derhal terkedin. İşçiler karşılık veriyor polis şefine: «Ölümüz çıkar burdan, gene de terketmeyiz fabrikayı».

Demir kapıya asılan «Satılmışlar, 4 gün değil, 104 gün geçse gene de dayanacağız» dövizini de kanıtıyor ki, işçiler dayanacaklar. Oysa polis emir almıştı.

Polis şefi: «İşçiler, son defa söylüyorum, terkedin fabrikayı» diyor ve arkasından «hücum» emri veriyordu.

Fabrikanın her iki kapısına biden yüklendi polisler. Bombalar patlıyor, tabancalar ateşleniyordu. Çatılara çıkan bir grup polis içeri girmeğe çalışıyordu. Fabrika çevresindeki kondu sakinleri de toplanmaya başladı. İşçilerin karıları, kızları, çocukları... Yuhahyorlardı polisleri. Polisin bu haksız eylemine işçilerle birlikte karşı koyuyorlardı. Korkusu yoktu işçilerin tabancadan, bombadan, çoptan. «Zincirlerinden başka kaybedecek birşeyleri yoktu» çünkü Polisin saldırısına karşı daha şiddetle saldırıya geçti işçiler. Ellerinde demirler, sopalar, yanık yüzleride inancın, ezilmişliğin kalın çizgileri. Püskürtüldü polisler. Bir toz dayak yediler. Alibeyköy deresinin kirliliğinde yüzüyorlardı polisler beyaz mığferleri. Birkaç polisi de kadınlar hakladı bu arada. Altmış aşkın yaralı veren polisler tabanları yağlamaktan başka çare olmadığının anladılar ve çekip gittiler. İşçilerden de 18 kişi yaralandı tabancalarla, coplarla, taşlarla...

UN İLDİR

3. Patron uzun süre işçilerin pes etmesini bekledi. İşçiler direniyordu. Direnç kırılmayınca sabahın kör karanlığında toplum polisi yine hunharca işçilerin üzerine saldırdı. Tıpkı Teknik Üniversite'de, Singer'de olduğu gibi... İktidarın polisi, Koç'un çıkarlarını korumak için onun servetini yaratanlara saldırıyor.

Evet, isteklerini gerçekleştirme uğrunda ölümü dahi göze alan işçiler, nihayet gece yarısı çakları ve mızıncıya kadara kaydıyla fabrikayı askeri birliklere teslim ederek beşer onar fabrikadan ayrılmış evlerine dönmeye başlıyorlar.

Ertesi sabah fabrika çevresinde küme küme toplanan işçilerle sohbet ediyoruz. İriyarı, kartal burunlu, Karadeniz'li olduğu her halinden belli bir işçi konuşuyor:

— Ben beş senedir çalışıyorum bu bu fabrikada, aldığım işte bu kadına beş kişi ve Maden İş yetkililer: (Parmaklarıyla begüls gösteriyor...) Altı nüfus besliyorum. Namussuzum ayda bir kilo et girmiyor eve. Ula ben 35 yaşındayım, gören 30 yaşındasın diyor.

Dört yıllık işçi olduğunu söyleyen, atletik yapılı, sarışın bir işçi ahyer sözü:

— Bu iktidar bizi hiç düşünmüyor mu, hiçbir yetkili yok mu bizi düşünen? Biz onlara...

Bu sırada sözünü kesiyor, marangoz bölümünde çalıştığını söyleyen 50 yaşlarındaki bir işçi:

— Oy veriyoruz, diyecektin değil mi? Aha o oylar değil mi bizim anamıza...ken! artık biz de anladık bu işleri... Aldanmayacağız artık.

— Doğru söylüyor vallahi usta. O üç milyon, dört milyon oydu basmıza açan bu işleri.

Arkadan omuzumu dürtüyor birisi, lafa giriyor:

— İki şey diyeceğim sana, onları da yaz. Birincisi, Vehbi Koç'un ipilgi pazara çıktı. Şimdiye kadar hep yalan söyledi o adam. Yok efendim, en iyi benim işyerlerimde işçiler rahat eder, yok ben işçilerin haklarını veririm! Palavra ağabey... Bir de 15 milyon lira vergi verdiğini söylüyor. 13 milyon ne ki, 100 milyon vermesi lazım...

— Yani vergi mi kaçırıyor?

— Bundan şüphen mi var ağabey, vergi kaçaklığı yapmayan bir tek zengin var mı bu memlekette?

İkincisine gelince ağabey, Vefa Poyraz diyor ki, «Polis, kan dökülmesin diye çekildi fabrikadan Yalan.. Polis işçinin dayacağına dayanamadı da ondan çekildi.

— Dur bakalım vah hazretleri ne diyecek giden arkadaşlarımıza?

Vall'yle görüşmek üzere işçiler vilayete çağırılmışlardı o sabah. Bunu kastediyordu.

Konuşma uzayıp gidiyordu. Dert-

liydi, çileliydi işçiler. Et yiyemeyen, sebze yiyemeyen, tek gözlü kondu-larda sevişemeyen işçiler.

— Bir soru da ben sorayım sizlere, dedim. Nasıl kurtulacaksınız, bu zulümden, bu kölelikten, bu açlıktan?

Sustular ilkin. Birbirlerinin yüzlerine baktılar. Sonra birkaçı birden atıldı.

— Teker teker söyleyin, dedim.

— Birlik olacağız bundan sonra. Bu birlik başladı. Polislerle çatıştı-

ğımız zaman çevre fabrikalardaki işçi kardeşlerimiz de bize yardıma koştu.

— Yalnız işçiler değil, dedi bir başkası, halk da yardıma geldi.

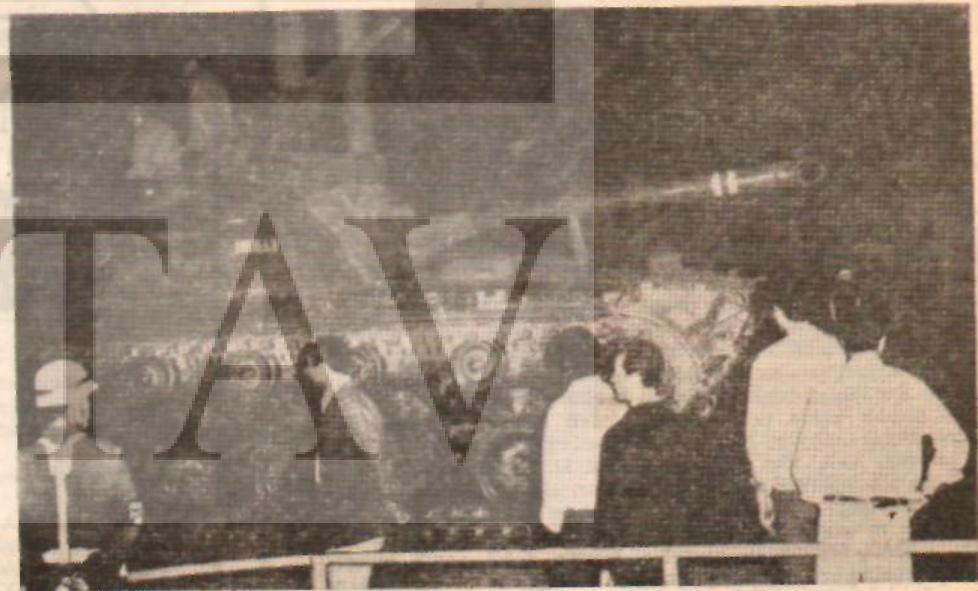
— Ordu da bizimledir, diye ekledi bir diğeri, öyle olduğunu bildiğimiz için fabrikayı teslim ettik.

Ve:

— Usta dedi ya demin, iş o 3-4 milyon oydadır, oyda! diye noktala-dı bir başkası sohbeti.

5. İşçilerin yürekli direnişi karşısında polis ricat etmiş, bezimete uğramıştı. Fabrika yanındaki dereye toplum polisinin copları, mızıncıları yüzüyordu. İşte 5 Ağustos 1969 saldırısından geride kalanlar...

6. Artık duruma ordu müdahale ediyordu. Tanklar zırhlı arabalar binlerce asker.. İşçiler, bir albayın «haklarının tanıma-ğına dair teminat» vermesi üzerine fabrikayı orduya teslim ettiler. Mücadelenin ilk aşaması zaterte sonuçlanmıştı.

Haşhaş nasıl susturuldu ?

● Eskiden beri haşhaş, Malatya'da Ören'lilerin belibabı gelir kaynağıydı. Emperyalizmin çıkarları gereğince, AP iktidarı 1967 yılında haşhaş ekimini yasakladı. Tek gelir kaynağından mahrum kalınca Ören'liler mücadele etmek üzere dört sayfalık «HAŞHAŞ» adında bir gazete yayınladılar. 15 günde bir yayınlanan Haşhaş'ta köylüler kendi kalemlerinden kendi derdlerini anlatıyorlardı. Köylü ozanların mısraları Haşhaş'ta yayınlanıyordu. Ancak köylünün bu yayın ortamı çevresinde bilinçlenmesi, çanak yalayıcıları telaşa düşürdü. Çok geçmeden Haşhaş'ın yayını önlediler. Bununla da yetinmediler. Haşhaş'ın yöneticilerini hapse sokmak için ellerinden geleni yaptılar. Haşhaş'ın kurucularından Süleyman Kırteke ve altı köy muhtarı, hemşehrileri Vahap Erdoğan'ın Ankara'da tutuklanmasını protesto amacıyla bir bildiri yayınlamışlardı. Hepsini tutuklattılar. Ama köylü yitirmedi. Bu defa liderlerinin tutuklanmasını protesto amacıyla beş yüz imzalı bir bildiri yayınladılar. Köylü her baskıdan sonra, biraz daha bilinçlenmekte, daha güçlenmektedir. Bu milletin asıl efendisi köylüyü ezmek yanlarına kâr kalacak mı? Elbette kalmayacak. Bir gün köylü de onları, çanak yalayıcıları ezecek. Bunu böyle bilsinler...

MEHMET ÇURUK
(Malatya)

Gerdibi köyünden bir ses

● Gerdibi Köylü, Orta Toroslar üzerinde, ormanlık bir araziye kurulmuş, Adana'nın Karaisalı kasabasına bağlı bir köydür. Köylülerin yaşayışında önemli faktör ormandır. Ve orman işçiliğidir. İkincisi de orman içinde açılmış tarlalardan elde edilen tahıldır. Hayvancılık gelişmiş değildir. Köyün nüfusu 900 civarındadır. Köyden çıkmış, devlet yönetiminde görevli kimse yoktur. Köyün ilkokulu yoktur zaten. Bütün cumhuriyet devri boyunca terkedilen Gerdibi Köylü, ne zaman uyanacak, bunu kimse bilemez. Köy sudan yoksun, okuldan yoksun, yoldan yoksun. Toprak evler altında kış uykusunda... Seçim yaklaşsa dalevereciler, düzenbazlar, uyutucular dolarlar köye. Gelenler arasında abdestsiz namaz kılanlar olur köylüyü aldatmak için. Öyle bir köy ki, kendi derdlerini kendilerine anlatamıyız. İşçiden, köylüden horlandıklarından söz et, «Tamam, şehre gitti, iki gün okudu, komünist oldu geldi» diyorlar. Bir parti tartışması var köylüler arasında. Neymiş, AP, CHP, MHP... Lafı çok, kendi yok partilerin köyde. Geçen seçimde üç oy TİP'e çıktı, bu oyları kimin verdiğini araştırırlar köyde. Vermek isteyenler de veremez oldu. Ama her şeye rağmen yavaş yavaş bir uyanış var köyde. Emperyalizm, Amerikan, komprador, zengin toprak ağaları gibi laflar sızmaya başladı köye... Ben yazıları inşaatta çalışır, kışın da kazandığım parayla Adana'da okurum. Tam bağımsız sosyalist bir Türkiye için bütün gücümle çalışmaktayım. Bu köyde doğmuş, bu köyden çıkmış bir genç olarak köyümün de adını sosyalistlere duyurmayı vazife bildim.

MURAT AKÇAM
(Öğrenci/İşçi — Adana)

Yıkılsak da, kıyılsak da...

● Sömürüyü milletimize anlattığımız için yüzbinlerin üstünde göbek atanlar çıldırıyor. Kendilerinde saldıracak yürek olmadığı ve leşleri kıymetli olduğu için de başkalarını korkutuyorlar. Ağababalarına dayanarak ekmeleklerimizle oynuyorlar. Son aylarda Malatya'da Akçadağ Yatılı Bölge Okulu Öğretmeni Mustafa Erdoğan sahte belgeyle müstafi duruma düşürüldü. İşinden atıldı. (Sahte belgenin fotokopisi elimizde.) Çevirmen köylü öğretmeni Hasan Çolak işten atıldı. Tahkikat işten atılışından on gün sonra başlatıldı. Yani önce idam edildi sonra yargılanacak. Hekimhan'dan sürülen öğretmenler ikinci kez sürüldü. Akçadağ ortaokulunun sekiz kişilik kadrosu sınavlara bir hafta kala dağıtıldı. Öğretmenler Sendikası başkanı, ikinci başkanı ve dernek başkanı başta olmak üzere pek çok öğretmen hakkında gizli gizli tahkikat yaptırılıyor. İşçi kardeşlerimizin Zonguldak'tan çok iyi tanıdığı vali, tüm gücünü TÖS'ü sindirmek için harcadığından ilin işlerine zaman bulamıyor. «Kasın benim» anlayış ve keyfiliği içinde. TÖS üyelerini latifaya zorluyor. Makamla satın alabildiği ise bir elin parmakları kadar az. Ey yüce millet! Sömürge çevreler, bizden değil, senin uyanışından korkuyorlar. Bize yaptıkları da uyarıcı oluşumuzdan. Bu mücadelede mertler dayanıyor, namertler kaçıyor. Vurguncular makamlarından, çiftliklerinden, paralarından korkuyorlar. Senin yoksulluktan başka yitirecek neyin var? Güç sendendir. Güçlü sensin. Hakem sensin. Onun için sana anlatıyoruz. Yaşasın emeğin ve sosyal adaletin egemen olduğu güçlü Türkiye!

KEMAL KIRLANGIÇ — ALİ DOĞAN
(Malatya TÖS Başkanı ve Öğretmenler Derneği Bşk.)

Sol nefes mütehassısı Dr. Sükan'a ve zehir hafiyelerine, bizlerin Diyarbakır, Van, Hakkâri ve tüm yol boyunca emniyet altında dolaşmamızı sağladıkları için teşekkür ederiz.

Hakkâri... Nüfus: 6.000... Bölge çok dağlık, ova yok denemek kadar az... Halk zorunlu olarak geçimini hayvancılıkla temine çalışıyor. İlkel metodlarla yapılan hayvancılık, geçimliden çok uzak. Tarla tarımından çıkarılan mahsul, tarla sahibinin dahi ihtiyacını karşılayamamakta. Belki yüzde 15'ini... Devamlı dışarıdan tahıl alma zorunluluğu var.

Yöre altı ay karla kaplı. Halk besin ihtiyacını stokla hallediyor. Adam başına düşen mîlli gelir 250 lira. Bir çiftçi ailesine düşen ortalama tarla 34 dönüm. Yüzde 45'i toprakmaz... Halkın yüzde 82'si, kadınların yüzde 97'si okuma yazma bilmiyor.

Çukurca... Hakkâriye 78 kilometre mesafede. 68'ini Zap almış götürmüş, 10'unu neden bırakmış?

Vilayetle tüm ilişkisi kesik. Açlığın, bırakılmışlığın, ezikliğinin somut örneklerinden biri işte. Dört senedir yasak bölge! Hakkâri'den Çukurca'ya gitmek için vilayetten izin belge-

si alınmalıymış. İzin için götürüldüğümüz Valt Hüseyin Ögütçe'nin ilk sözlerinden, izin vermemeye çoktan kararlı olduğunu anladık. Araçla ulaşım yapılamayan Çukurca yolunda, kaç gün de olsa yürümeye, her tehlikeye rağmen Çukurca'ya gitmeye kesinlikle kararlı olduğumuzu belirtiyoruz.

Yasak Bölge

Vali, «Efendim, maalesef size izin veremeyiz, Allah saklasın başınıza bir kaza gelir, bize çok üzüntü verir...» diyor.

Bilmem kaç yıl önce Cilo Dağı'ndan düşüp ölen İngiliz'i örnekleyerek Amerika'nın Arizona bölgesinin bilmem ne dağının bile Çukurca yolundan daha az sarp olduğuna değiniyor, içi parçalanarak Amerika'daki tathil günlerini anıyor.

Biz, Erciyes Dağı'nın tepesine çıktığımız, İki Çukurca'nın bu defa bize öncülük edeceğine söylüyoruz. Valt hemen karşılıyor:

«Erciyes, bu yol yanında ova gibidir. (Erciyes ki, deniz yüksekliği gözletmezse, Türkiye'nin en yüksek dağıdır.) Efendim, Çukurca'nın görmeğe değer özelliği, derdi yoktur. Sadece yolu bozuk. Hem Türkiye'de yolsuz yer mi yok? (Bahkesir'in bir köyünü örnek verdi.) Şimdi de Bayındırlık Bakanlığı'na aradım. Bakanla görüşeceğim, yol çabucak açılın diye... Gelecek ay gelin, başka zaman gelin, Çukurca'ya da, başka yerlere de kendi arabamla götürür gezdiririm.»

Gölemedik. Anlaşılan vali, yeni döndüğü Amerika soyahatı yorgunluğunu henüz atamamıştı üstünden... İçişleri Bakanlığı'ndan aldığı «İki tehlikeli solcuyu Çukurca'ya bırakmayınız» emriyle hareket eden Vali, Türkiye'de oynanan oyunların sürdürülme çabasında kulaklanan küçükük piyonlardan biri değil mi?

Yasak Bölge sorunu üzerine görüştüğümüz Avukat Naci Cidal şu bilgiyi veriyor:

«İlîl sayılı askeri memur

—ANT Abonelerine

Büyük Tasarruf

ANT Dergisi, abonelerine büyük bir tasarruf imkanı sağlamaktadır. Piyasada 125 Kuruş'a aldığınız ANT Dergisi'ni abone olduğunuz takdirde 86 Kuruş'a okumanız mümkündür. Zira ANT'nın yüzde 32 indirimli abone tarifesi şöyledir: Yıllık 44 Lira, 6 aylık 22 Lira, 3 aylık 11 Lira...

ANT'a abone olanlar, ayrıca, ANT YAYINLARI'nın bütün kitaplarını yüzde 20 indirimli satın almak imkanına sahiptirler. Bunun için ANT YAYINLARI'na bizzat gelmeleri, yada istedikleri kitapların yüzde 20 indirimli ücretlerini «ANT Dergisi — P.K. 934 — Sirkeci — İSTANBUL» adresine posta havalesiyle göndermeleri kâfidir. Havale kağıdının arkasına adres, abone numarası ve istenilen kitapların okunaklı listesi de yazılmalıdır.

Böylece, ANT'a yıllık abone olan bir okurumuz dergiden ve bugüne kadar yayınlanmış olan kitaplarımızla önmümüzdeki bir yıl içinde yayınlanacak olan kitaplarımızın hepsinde toplam olarak 100 Lira civarında tasarruf sağlamış olacaktır.

ANT YAYINLARI'nın dergimiz aboneleri için indirimli fiyatları şöyledir: İnce Memed (birinci cilt) 12 Lira, İnce Memed (ikinci cilt) 12 Lira, Mîhi Kurtuluş Cephesi 4 Lira, Düzenin Yabancılaşması 6 Lira, Anarşizm 6 Lira, Roman Gibi 12 Lira, Siyah İktidar 6 Lira, Yaşamın 4 Lira, Nazım Hikmet'in Polemikleri 6 Lira, Sabahattin Ali Dosyası 6 Lira, Gerilla Nedir 4 Lira, Savaş Anıları 8 Lira, Üç Anadolu Efsanesi 8 Lira, Ortadirek 12 Lira, Yer Demir Gök Bakır 12 Lira, Ötmez Otuz 12 Lira, Çizgi Dünya 4 Lira, Türkiye'de Herici Akımlar 12 Lira, Dinle Yankoo 8 Lira, Mavi Gözlü Dov 8 Lira, Zapata 4 Lira.

HAKKARI TÜRKİYE'Yİ ARIYOR

SEVGİ ÖZDAMAR
ERDAL MERDAN

Van'lı gençlerin mitingi

2 Ağustos günü Van'daki Hükümet Meydanı'nda bir miting yapılmıştır. Van'lı gençler mitingte yaptıkları konuşmalarda üniversite hareketlerini halka izah etmişler, «Türkiye halklarının emeğinin sömürüldüğünü» belirterek iktidarın Boğaz'a 4 milyarlık köprü yaptığını, fakat Zap Suyu'nda halkın telden geçtiğini söylemişlerdir. Van'lılar bazı çevrelerin müdahalelerine rağmen mitinge «Kahrolsun ağalık!», «Boğaz köprüsü değil, kuzgunkuran köprüsü», «Batıya fabrika, yol, doğuya komando karakolu», «Amerikan modeli eğitim değil, milli eğitim», «Kahrolsun tefeciler» sloganları ve dövizleriyle katılmışlardır.

delasıyok. Hükümet unuttu bizi, gayri gençlik unuttu...» Müreffeh Türkiye'nin müreffeh Çukurca'sına, sırtında beg kilo unu, gitti.

Dilenen Köylü

Şehirde Bilecen'den (yeni İsmi Kavşak) gelmiş, dilenen bir köylüyle konuştuk. Altı gündür Hakkari'de, yaması hangisi belirsiz giysisiyle ürkek, umutsuz...

- Niye geldin?
- Bilmiyorum mu yohsam, dokuz nüfus evde geberiydi açlıktan, yiyecek bişey yok.
- Neyle geldin?
- Yayan.
- Kaç günde?
- İki günde.
- Dokuz nüfus ne yapıyor?
- Günde bir tandır ekmece

(200 gr. ekmece) bir başa idare ediyorlar işte.

— Toprağın var mı?

— Ekili arazi yirminiz iki tenekelek buğday yiri. O ader işte. Sen nerde yatığınızı sor hele. Bir göz odada, yatah ne de yoh. Yerde eski asvapılarımızı altınaza üstümüze seriyoh da yatıyoh. Dokuz kişt aynı yirde. Daha et yüzü görmedik. Bu sene bir evde yemek içinde bir kemik gördüm. O ader işte...

Tedirgin olup yoksunluğuna döndü, inancsız... sevgisiz...

Şehirde işsizler, devekuşu misali zehir hafiyeler arasında-yız. Yerli Bond'lardan daha komik bir şey var şehirde. Okulsuz, yolsuz, köprüsüz yörede 7 milyon lirahk yatırım yapılmış: Asri Hapishane! Bina için 1959 yılında Adalet Bakanlığı'nda proje hazırlanmış. 1968'de, birinci ihalede düşünülen 1,5 milyon lirahk cezaevidir. İkinci ihalede 4 milyon, üçüncüde 1,5 milyon daha, 7 milyonu bulmuş. Bina, boyu 30 metre, eni 171 metre...

150 kişilik, sıcak sulu, kaloriferli, mahkum başına 45 bin lira düşüyor. Suçlular el sanatlarıyla bölgenin gelişimini sağlayacaklarımış. (Bugünkü çarkı döndürenler görmüş geleceğini, güle güle otursunlar.)

Bir de kütüphane: 1,5 milyon lirahk... Şehir içi nüfus 6.000. Okuma yazma bilen 300 kişi. Kitap okuyan belki 10-20 kişi. Kütüphanenin içine konacak kitap yok. «Devlet vatandaşları toplum yararının öngördüğü önceliklere yöneltilmelidir. Madde 41.» diye anayasa halt yemisin. Kalkınan Türkiye burası. İstanbul'da boğaza köprü, Hakkari'de hapishane, kütüphane...

İş Peşindekiler

İşsiz yörelerden Hakkari'ye iş bulma umudıyla gelmiş, hak-sızlıklara kıyan duygusu bastırılmış, kendisini sefildestiren güçleri bilimsizce kendisi yavaşatan işçilerle konuştuk. Umutsuzluk, yaşamlarıyla alay etmeyi öğretilmiş onlara. Ağrı'nın Patnos ilçesi'nden, Lâsör Köyü'nden Şebaboğlu Ali Bilge, 1936 doğumlu. 10 nüfus başında, bulursa amelelik yapıyor.

— Gazandığın para yol masrafın oluyo. Mağarada bir göz odada vatyoh. Hayvanım var tabi. İki tavuk. Burada hepimiz darı ekmeyle bulgur pilavı yi-yoh çok şükür.

— Mevve yiyor musunuz?

— (Gölümeler) Viyoh, ot vardır herda, valla omu bol bol yivoh. Yaz hanım, vaz. İt gader yiriniz yoh bekunetin go-

zünde. Şu dağlar bilem bizi ondan eyi bilir.

Evlerin, kayaların altlarında uyuyorlar. Koyunlarını satıp yol parası yaparak iş bulmaya gelenler, bulurlarsa, geçici in-saat işlerinde çalışıyorlar. Aile-leriye Hakkari'nin temiz aile-leri(!) için çamaşırcılık yapı-yor...

Bu geçici in-saat işlerinde ça-lışan bir işçi çok sık allaha şük-rediyordu. Yüzde 20'nin be-le-dinin kestigi bir ameleliğe bu sevinç...

— Ordakiler kim, milliyetle-ri ne?

- Türk.
- Senin ne?
- E..... Türk.
- Neden bu ayrışık?
- Onlara baham var, devlet

bahıyot onlara, bize bahıyot... Allah bilem bizi unuttu... Yağ-mur yoh, ot çoh... Ekin yoh... Koyundan seere imnek için iki saat yürüyoh. Tel kepruden ge-çiyoh, yiyecek mahkeme için... Koyun yarısı çoh fakir... Seer-de gazma küreğ bulan çoh ta-şlıh... 12 saat iş yapıyoh. 15 li-ra ahyoh. Yüzde yirmisini de belediye kesiyoh. Koyunun içe-ceh suyu yoh. dereden su ah-yoh. Su bulamık, sürüler içir. İnsanlar içir. İki odah evde 15 nüfusu. İlacımız ayran, yoğurt, Gışın doğan öliyo. İlkokulu bi-tiren çoban oluyo, çoban olma-sah kim ifendi olacandı? Bu hapishane ner burda, herkesi doldursan gene dolmaz. Bir münasip suç bulup işlesem, ben de gırsen gayri diyom... De ki hükümete: Derdimiz hiç yoh-tur, sürü sürü koylerimizden Hakkari'ye gelip sürüm sürüm sürünüyoh...

... İşte Hakkari, İşte Hakkari'li'ler. Daha yorum gerek mi?

Almanya'da ilk türk kitabevi

KIVILCIM

1. Eyülide Münih'te hizmetinizdedir.

Ant Der: 643

Aç Çukurca!

Beslenme sorununu stokla halleden Çukurca'lı, yeni yapı-lan yola güveninden, gerekli stoku yapmamış. Bu yıl dell Zap, şehirle irtibatı sağlayan bu yolu alıp götürdünce, davet-siz konuk Çukurca'lılara tebel-leş olmuştur: AÇLIK

İçe atılan 18 ton un, piring, mercimek gibi gıda maddesi halka ulaşmadan memur ve as-ker elinde tükenmiş.

5 kilo un için dört beş gün-lük yol tepip gelen Çukurca'lı konuşuyor:

«Ot yiyoh, çocuklarımız ana-larının yimesizliğinden öliyo. Dut yemek için ganh bıçaklı gavga oluyo. Aç öliyorken pan-car otu bilem bulamıyon gay-ri... Hastalar gaderlerine terke-diliyor.

«Yol iki ay daha gapah gahr-sa kimse sağ galmayacak. Dağ-larda hayvan gibi yayıhyon. Yi-ye yiye ot gomadık.

«Hükümet bizi sevmediği i-çin gazeteciyi, öğrenciyi bira-hmaz. Madem Türkük, hüyük, yasah bölge ne demek? İzin kâadı almak ne demek? Nüfu-sa göre erzak ne demek? Biz vatana askerlik ittik, herşeyi ittik. Ya tüm govversin bizi yada hürriyetimizi versin rahat girip çıkalm. (Vilayet kapıla-rında izin belgesi için sürün-mek. açığa achık katıyor.)

«Bakan didi: Üç günde yolu açecek... Üç sinede açsa eyidir. Bir ay içinde açmazsa sağ gal-mıyacak. 18 ton yiyecek, asker memur dabakasında galdı, biz-se geberiyok açlıktan... Aha bu bas parmazam gader cılbahık işte... Un yoh, yağ yoh, şeker yoh, sabun yoh, kullen yivohk elimizi. Hiçbir şeyimiz yoh. Aç-lıktan sokakta yalpa vuranak

TÜRKİYE'Yİ ARAYAN DOĞULU KADIN
— Biz vatandaş değil miyiz? —

Faşist Yunan cuntasını Amerika destekliyor

AMERİKAN KUKLASI FAŞİST CUNTA
— Papadopoulos Washington'a güveniyor —

Ashından kısaltılarak derlenen aşağıdaki yazı, Christopher Janus adlı Amerikalı bir milyoner işadamları tarafından yazılmıştır. Eskiden gazetecilik de yapmış olan ve Yunan aslından gelen Chicago'lu işadamları, iki ay önce yaptığı Yunanistan gezisinin gözlemlerini, özel olarak ünlü bir Kanada gazetesinde yayınladı. Christopher Janus'un bu yazısı, Kanada'da itibarı son derece düşük olan junta yönetiminin iyliğini, objektif bir yöntemle ele almakta, son derece ilginç bilgiler vermektedir. (E. A.)

Engin AŞKIN

DİKTATÖR Papadopoulos, bir zamanlar kafasına doktor olmayı koymuştu. Ama, tıp fakültesinin daha ilk sınıfında, kendisinde o yetenek görülmediği için, okuldan uzaklaştırılmışlardı onu. Doktor olmayı beceremedi ama, onun yerine diktatör olma fırsatını elinden kaçırmadı. Şimdi de, tıp fakültesinden kovulduğu dönemden kalma bir alışkanlıkla, kendisini hâlâ bir doktor yerine koyuyor ve Yunanistan'da, kendi hastasıymış gibi, ilaçla, bilye, Atina'da, King George Oteli'nde bana verdiği ziyafette, şöyle dedi Papadopoulos: «Hastanızın sağlığı çok fena, bu nedenle kendisini hastaneye kaldırdık.» Kendisine, «Peki, Bay Papadopoulos» diye cevap verdim. «Herhalde, hapisane - hastane demek istiyorsunuz, öy-

le değil mi? Fena halde kızmıştı bu sözlerime. Yüksek sesle, «bunu nasıl söylersiniz?» diye gürledikten sonra, şöyle devam etti:

«Amerikan Savunma Bakanı Clark M. Clifford'un bizi öven sözlerini hiç işitmemiş benziyorsunuz. Amerikan hükümeti bizim ne biçim hükümet olduğumuza değil, ne kadar sadık bir müttefik olduğumuza önem veriyor. Hükümetinizin bizi, kendi stratejik amaçları için kullandığı gerçeğini bildiğiniz halde, diktatörlüğün faziletizliği hakkında fikir yürütmeye hakkınız olabilir mi?»

Papadopoulos'un bu sözlerine, gerektiği gibi iyi bir cevap verilemeyeceğini ne kadar çok istedim. Şahsen, bundan bir yıl ö-

nce, Yunanistan'da demokratik bir yönetime döndüğün gerçekleştireceğine inanmış gibiydim. Bu konuda, bir ileri bir geri, sürüp giden resmi gevelemelerin içi, şu bu sıralar ortaya çıktığı için, tümüyle yanıltıcı anlıyorum şimdi. Diktatörlüğün kaderini etkileyen önemli gelişmeler oldu bu arada. İlk sökün eden, Amerikan Savunma Bakanı Clark M. Clifford'un, Amerikan Dış İlişkiler Komitesi'nde yaptığı konuşmasıydı. İnsanı gerçekten sarsan bu konuşmada, Clifford aynen şunları söylüyordu:

«Bize Nato İttifakına yüklediği vebalar, Yunanistan'daki hükümetin çeşidinden veya, o hükümet hakkındaki kanımlarımızdan çok daha önemlidir. Derken, Sovyetlerin Çekoslovakya'yı istila olayı belirdi. Ve bu istila olayı, özellikle, Yu-

nan gizli direnme hareketinin üzerinde, büyük bir darbe olarak patladı. Bunun yanı sıra, Akdeniz'de büyük artış gösteren, Sovyet deniz gücünün durumuna da hatırlanmalıdır. Demokratik direnme gücünün kaderini etkileyen bir başka noktada da, Yunanistan'daki askeri yönetimi desteklediği bilinen Nixon'un ve Junta'nın büyük hayranı Spiro Agnew'in, Amerikan seçimlerini kazanmaları olmuştur. Yunanlı entellektüeller, Humphrey'nin kazanmasını bekliyorlardı oysa. Junta'nın durumunu sağlama bağlayan etkenler arasında, şimdi, Roma'da sürgün yaşayan Kral Konstantin'in izci usulu - uydurma darbesi ve 29 Eylül'deki, düzmece referandumun sonuçları da kaydedilmelidir. Bir başka ve psikolojik etken de, Jacqueline Kennedy'nin, Onassis'le evlen-

me olayı oldu. Bu evlilik, bir bakıma, statükonun tasdiki için bir başka sembolik damga yerine geçti. Derken Amerikan Savunma Bakanı Clifford, keskin Amerikan yardımının tekrar başlayacağı müjdesini verdi. Oysa geçen yıl işler, ne kadar olumsuzdu diktatörler için. Geçen yıl, ekonomik yönden tam bir çöküntüye yaklaşan Yunanistan'daki koşullar, Junta'yı, iç savaşla ölmek için seçimleri yaptıracak bir özelliğe gidiyordu. Şimdi durum çok değişmiştir. Bazı batı ülkelerince uygulanan ekonomik blokaj kalkmakta, turizm endüstrisi eskisi gibi olmaya, yeniden canlanmakta ve gelen yabancı sermaye hızla büyümektedir. Easo Pappas'ın başkanı Thomas Pappas, Coca-Cola'yı getirmiştir Yunanistan'a. California şirketi Litton, 500 Milyon Dolarlık turistik bir yatırım yapacaktır. Onassis ise, yatırım değeri 400 milyon doları aşan bir kimya ve alüminyum tesisi kuracak Atina'da. Sonuç olarak, ekonomik durum, 1967 darbesinden önceki döneme göre biras daha iyice görünüyor.

Almanya'da faşist NDP komandoları azgınlıktı!

İsmail KAHRAMAN

Almanya'nın Frankfurt - Main kenti, 25.7.1969 günlerinden cumadır. Hava sıcak. Kentin orta yerinde bir yapı. Burada bir toplantı salonu. Salona geçmeden önce, yücek bir avlu. İri demir parmaklıklar kapıları, dar bir caddeye açılır bu yapının. Ve adamı hırpaladılar. Bu kez bizim cepheye yönelen ihtar sözleri kulaklarımızı doldurdu. Hoparlörler adam «defolup» gitmemizi bağırdı. Bizde ona doğru «asıl gitmesi gerekenlerin kendileri» olduğu karşılığını verdik.

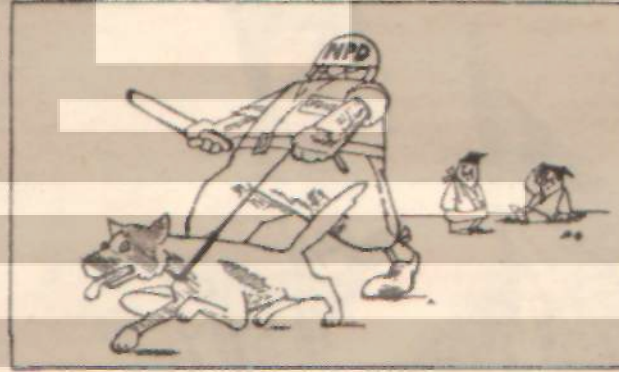
Saat 18'e yakın. Yürüdük. 50 kişiydik önce. Kanunların halka tanıdığı pasif direnme hakkımızı kullanmak istiyorduk.

Kime karşı?

Almanya Milliyetçi Demokrat Partisi'nin (NPD) bir toplantısına karşı. Hortlayan faşizme karşı...

Gitgide çoğaldık. Gelen doldu avluya. Toplantının başlamasına daha var. Amacımız toplantıya katılmayı engellemek ve de onlarla tuttukları yolun çıkmazlığı konusunda tartışmak. Tümünden caddeye açılan kapıyı tuttuk. Avluda kaynaşmalar. Bir fotoğrafının makinasını aldılar elinden. Ve adamı hırpaladılar. Bu kez bizim cepheye yönelen ihtar sözleri kulaklarımızı doldurdu. Hoparlörler adam «defolup» gitmemizi bağırdı. Bizde ona doğru «asıl gitmesi gerekenlerin kendileri» olduğu karşılığını verdik.

Meğer elinde hoparlör bulunan bu adam NPD partisinin Komandocu başıymış. Aradan birkaç dakika geçti. 25 kişinin üstünde, iri kıyım ısmarlama herifler mantar

gibi bitiverdiler oracıkta. Başlarında tıpkı polislerin kullandığı çelik miğferlerden vardı. Bellerine geniş palas-kalar kusanmışlardı. Kimileri de ellerine bir nevi çelik eldivenler giymişlerdi. Birinin elinde ısırmaya hazır azgın bir itti vardı. Önce ittiyle bir havlatıldılar. Sonra komandoya «ileri» emri verildi. Komando yavaş bir savaş düzeninde ağır adımlarla, göğüslerini göğüslerine bizim cepheye yöneldi. Birdenbire ne yapacağımızı anlamadık. Herifler geliyordu ve de niyetleri kötüye benziyordu. Birdenbire başladılar vurmaya. Cephenin önünde bulunan arkadaşlardan ikisi insafsızca dövüldüler. Kan revan içinde bırakıldılar. Gözlerini morarttılar, boğazlarını sıktılar. Elbiselerini lime lime ettiler. Bizim cephe-den aldıkları protesto levhalarını zafer çağrışmalarıyla yırttılar. İki arkadaşımız hastaneye kaldırıldılar. Birisi konuşacak halde değildi. Yerde uzanıyordu. Ağzından akan kan boğazına doğru süzülüyordu. Ve ön dişlerinin ağzına doluştuğu görülmüyordu. Çok feci bir şekilde dövüldüler. Kısacası ortalık bir savaş alanı gibiydi. Sonra biddolu polisler gelip olayı bastırdılar.

Alman basın olayı büyük bir üzüntü ile verdi. Bu üzüntü NPD Partisi'nin NSDAP yöntemlerini kullanıp, ortalığa terör saçmasından doğuyordu. Hortlayan faşizmin elle tutulan, gözle görülen bir yanıydı bu. (Taksim-de gençliğin üstüne saldıran, oracıkta iki kişiyi öldüren sözde milliyetçilerimizin kulakları çınlasın!)

● Sayısı 200 bini aşan gizli polis!

Direnme, yeraltı faaliyeti veya karşı - ihtilale gelinece. Görünüşe göre, Junta küçüldük bir vizütya bile müsamaha göstermeyecek sertlikte davranıyor. Tam bir polis devleti olma marifeti gerçekleştirilmiştir artık. 20 bin tam sadık asker. 2. Diktatör Pattakos'un, sokağa atılan beyannameye bile ateş açan Sherman tankları ve sayısı 200 bini aşan gizli polis gücü. Hepsini Yunan CIA'sının adamı olan bu 200 bin hafife dışında, sayısı 3 bini bulan taksitli asker de özel bir eğitimden geçirilerek, itibaratla görevlendirildi. Direnme hareketinin öncülerine göre, Amerikan Merkez Casusluk Teşkilatı CIA'nın parasıyla bir Yunan CIA'sı kurulmuş olup bu teşkilat Amerikalı CIA ajanları tarafından yönetilmektedir. Yunanistan'da öğrendiğime göre, içerde ve yurtdışındaki mukavemetçilerin sayısı 50 ile 60 bin arasındaymış. Yunanistan içinde faaliyet gösterenler, 3'erli gruplar halinde organize edilmişler. Böylece, bir yakalanma halinde, yalnız ikisini itibar ve birini de kurtarma mümkün oluyormuş. Direnme hare-

Mağarısız darbe teşebbüsünde
sonra itibarı beş paralık olan
Kral Konstantin (sağda)
ve direnç hareketinin lideri
Andreas Papandreu (aşağıda)

katını başında, halen İsveç'te
yaşayan Merkez Birlik Partisi'nin
Lideri Andrea Papandreu
bulunuyor.

Yunanistan'dan ayrıldıktan
sonra İsveç'e de gittim. Stock-
holm'da, birlikte birkaç gün ge-
çirdiğim Andrea Papandreu,
hem Amerika'dan hem de, CIA'dan
çok dert yandı bana, «direnme
gücünün çok az parası olduğunu ve
hemen hemen hiç silah bulunmadığını» belirttik-
ten sonra, «Bütün çabamı, Nato
içindeki insan ilişkileri Komitesi'ne
teksif edeceğimi ve böylece, komitenin
amaçlarına karşı geldiği iddiasıyla, Avrupa
pazı üye uluslardan, Yunanistan'ın
Nato'dan sürülmesini isteyeceğimi»
söyledi. Andrea Papandreu'ya göre:
«Avrupa'ya göre: «Avrupa'ya üye
uluslar, insan haklarıyla ilişkin
durumlarda, Amerika'dan daha
hassas olduklarından, gösterecekleri,
herhangi bir tepkiyle, Yunanistan'da
seçimlerin yapılması için Amerika'nın
baskısını isteyebilirler.»

İkinci stratejiye gelince, Papandreu
«sürgünde bir özgür Yunan hükümeti»
kurulması tasarısı üstünde çalışıyor.
Bir sürgün hükümetinin başında,
şimdi Paris'te yaşayan Karamanlis'i
görmeyi umduğunu söyleyen Yunanlı
lider, sağ ve sol politik cephenin
müsterek düşman Juntaya karşı bir
birleşik cephe halinde, anlaşılabilir-
ceğini belirtti. Fakat bu konu
oldukça karışık ve güç bir görev
olarak görünüyor. Andrea Papandreu'nun
anlattığına göre, «böyle bir hükümetin,
ilk önce bir yabancı devlet tarafından
tanınması gerek. İsveç'in

ARMATÖR ONASSİS
— Cumhurbaşkanı adayı! —

özgürlük ve demokrasi aşığı
sosyalist hükümeti bile, henüz
buna pek arzulu görünmemekte.
Çünkü, Yunanistan'da böyle
bir tanınmayı haklı gösterecek
oranda ciddi bir direnme hareketi
başlamış değil.» Papandreu'ya,
«Kendisinin, Roma'da yaşayan
ünlü bir komünist liderle anlaş-
ma yaptığını duyduğumu söyleyin-
ce, «Evet» diye karşılık verdi.
«Bunu hür seçimler ve Juntayı
devirmek için yapmıştım. Bunun
ötesinde hiçbir bağlantımız yoktu.»

● Ne Çin, ne Rusya
sadece özgürlük...

Papandreu, Juntanın kendisi-
ni Rus ajanı olarak suçlamasına
göyle cevap veriyor: «Ben ne
Rus komünizminin ne Çin komünizminin
peşindeyim. Benim karşı olduğum şey,
diktatörlük ve diktatörlerdir. Ben
sadece bir liberalim. Ama şunu
da belirtirim ki; Juntayı devirmek
için 'Bütün Partilere açık hür seçimler ilkesi' adına
herkesle anlaşabilirim. Bunun
dışında başka bir kombinasyon
olamaz.» Sürgündeki lider, kesin
ve çabuk bir başarı beklemiyor.
Mücadelenin uzun bir süreye
dayandığı inancında.

Bazı direnme liderlerin, Onassis'i
pek parlak bir umut olarak görmelerini
acı bir gülüşle karşılıyor. Ve dedi ki:
«Onassis, her zamanki sözleriyle,
ben sadece bir işadımıym, diye
tekerrür eder. Çoğunluk Avrupa'lı
işadamları gibi, bir başarıya ya
ya düşünsel katkı gibi davranışlarla
ilişkisi olmayan Onassis'i muhtemelen,
yeni karısı etkileyebilir.»

Son derece ilginç bir başka
noktaya değinmek gerekiyor. Junta
güpheşiz Amerikadan gelen bir
uyarıyla, muhtemel seçimler için
gimiden hazırlıklara girerek, Onassis'e cumhur-

başkanlığı teklifinde bulunmuş.
Tabii sadece bir ünvan olmak
şartıyla. Bu halde, Jacqueline Onassis
de Yunanistan'ın bir numaralı
kadını ünvanını edinmiş olacak.
Doğrusu, Junta, diktatörlüğün
reklam işleri için bundan daha
ilginç bir plan bulamazdı.

Yaman işadamlığı özelliğine
rağmen Onassis'in, bir diktatörlük
adına böyle zor bir işin altına
gireceği kanısında değilim. Ve
özellikle bayan Onassis'in böyle
bir şeye razı olacağını hiç sanmıyorum.
Ancak seçimler dürtülürse ve böyle
bir adaylık yine söz konusu
olursa durum başka tabii.

Direnme liderlerin bir umudu
daha var: «Başkan Kennedy'nin
insancık fikirlerinin etkisini taşıyan
bayan Onassis'in, yeni kocasına,
bu fikirlerden bazılarını aşılması
ve böylece, Juntanın demokratik
isteklere eğilim göstermesi.» Bayan
Onassis'in ötedenberi politikayla
ilgilendiğini gösteren bir tutumu
olmadığı bilinmekle birlikte, kocasını
etkilemesi uzak bir ihtimal
değildir. Andrea Papandreu,
bunun çoktan gerçekleştiği iddiasını
ileri sürdü bana. Söylediğine göre,
«Kendisi Yunanistan'dayken, Bayan
Onassis, direnme hareketine 500
dolarlık bir çek bağışlamış.»
Papandreu, «Çek bizzat elimle
teslim ettili diye açıkladı.

Stockholm yolunda, Roma'da
görüştüğüm, Kral Konstantin,
önümüzdeki yaz, Atina'ya geri

döneceğini söyledi bana. İnancım-
a göre; dönerse, Juntayı devirme
umudunu ve bütün yetkilerini
yitirmiş olarak dönecek. Kralın
sadece seçimlerin yapılma
garantisini beklediği kamandayım.
Böylece zevahiri kurtaracağımı
sanıyor herhalde. Ancak Junta,
seçimlere karar verirse bile,
seçimlerin ne menem bir şey
olacağı konusunda kalbin olmaya
gerek yok tabii. Düzmece referandum
sağlam bir delil olarak ortadayken,
seçimlerin dürüstlüğüne ummak
sacma bir şey olurdu. Olsa olsa,
Papadopoulos'un, «Kendi seçtiği
sözüm ona rakiplerini yenerek-
diktatörlüğün yüzüne bir kat
yeni cila vurmasından başka
bir şey beklenemez.

Bugün Yunanistan'da, sadece
ve sadece (!) 2000 siyasi mahkum
varmış. Bir kaç yüz de, işkence
görmüş kişi. 2'si eski milletvekili
biri allece ahabamız olan bir
genç kız. 3 işkence görmüş kişiyle
görüştüm Atina'da. Ağır işkence
görmüş iki eski milletvekilinden
birinin artık yaşama ihtimali
kalmadığını söylediler. Öylesine
vahşice zorlanmıştı adamecağız.. Askerlerin

Soyadının
dokunulmazlığında
varolan
Teddy
Kennedy!

PRENS KENNEDY SKANDALI

Mekin GÖNENÇ

Tam bir haftadır Avrupa ve
Amerika'da yayınlanan tüm
kapitalist organların sayfaları
«Prens Kennedy'nin son rezaletiyle
ilgili otomobil kazasına ait haber
ve yorumlarla dolu. Verilen
haberlerin çoğu, tam bir dedikodu
niteliğinde. Yorumcuların üzerin-
de durduğu tek nokta ise, olayın,
Prens Kennedy'nin 1972 yılında
Cumhurbaşkanlığı adaylığını
etkileyeceği hususu üzerinde
yoğunlaşmış bulunuyor. Ne var ki,
sınıf açısından Yankee adaleti-
nin (!) gerçek yüzünü ortaya
koyan tek bir yorum bile yok
gazetelerde. Oysa, gazetelerinde
sütunlar dolusu olaya yer veren
kişiler, duruşmayı yöneten yargıç
James A. Boyle'e, soruşturmayı
yöneten savcı Walter E. Steel ve
Polis Şefi Dominic J. Arena'ya ve
adli doktor Donald Mills'e
yöneltilen soruları tek soru ile
tüm gerçeği bütün çıplaklığıyla
kamunun gözleri önüne
serebilirlerdi. Soru şu:

«Şayet kazayı yapan kişi
Prens yerine zenci bir Amerikalı
olsaydı, soruşturma ve duruşmayı
yine aynı şekilde mi yönetirdiniz?»

Tabii ki sonuç böyle olmazdı.
Önce zenciyi tutuklar, sonra da
kazada boğulan genç kadının kur-
calamadık yerini bırakmaz ve
zavallı zencinin ağzından bir
itiraf kopartabilmek için kendisini
eşek sudan gelinceye kadar da-
yaktan geçirip ellerini kelepce-
leyerek cinayet suçu ile zavallıyı
duruşmaya çıkarırdınız.

İşkenceye tuttuğu kızı gelince,
Bana anlattığına göre, kendisi,
Junta aleyhtarı bildirilerin e-
vinde bulunmasıyla ilişkin ola-
rak, Atina ve Marathon arasın-
daki Dionysos askeri kampında,
askerler önünde çıplak so-
yularak, günlerce telli kırbaç-
larla dövülmüş. Zengin babası
hükümete 250 Bin TL. fidye
vererek kurtarabilmiş onu. Ta-
bii yarı ölü bir durumda. Bu
korkunç işkenceyi, Grande Bri-
tagne Otel'i'nin barında bir Yu-
nan albayına nakledecek oldum.
Meğer, bu albay olayın seyirci-
leri arasındaymış. Yakışıklı,
kültürlü ve çelebi görünümlü
bir hali vardı. Umursamaz bir ba-
kışla, sadece «maalesef» diye bir

Gazete haberleri içerisinde
kişinin en çok kanına dokunan
olay ve resimler, bir yığın genç
Amerikalının yol boyunca otomob-
illeri durdurup Prens Kennedy'yi
destekleyenlerden imza toplama-
ları.. Kiminin elinde insan boyu
pankartlar: «Kennedy, sana
güveniyoruz!»

Kim için imza toplamaya
çıkıyorsa bu gençler? Bir sa-
vas kahramanı, bir ilim adamı
yada halkına ve insanlığa yararlı
olmak için çürpün bir idealist kişi
için mi? Yoksa ciğeri üç para
etmez bir salon zamparası için mi?
Daha bu yaştaki bu derece tutsak
hale gelmiş kişilere genç de-
meğin insanın dili varmıyor. Ne
var ki, her beş kişiden üçünün
cebinde silah bulunan, her beş
kişiden dördünün uyuturucu madde
kullandığı ve her beş kişiden
beşinin de paraya allah gibi
taptığı bir ülkenin gençliğinden
daha fazlasını beklemek de zaten
abes..

Üçüncü Kennedy'nin kişiliği
hakkında doğrudan doğruya
yada üstü kapalı çok şey yazıldı
gazetelerde, fakat bize kendisinin
siyasi kişilik ve yeteneği hakkın-
daki en isabetli sözler, Kennedy'nin
1962 yılında Massachusetts sena-
törlük seçimlerindeki siyasi rakibi
Edward Mc Cormack'ın televizyonda
yapmış olduğu konuşmada yer-
almaktadır:

«Hey Teddy, şayet senin
adın Kennedy yerine Edward
Moore olsaydı, senin yetenek ve
kişiliğindeki bir adamın sena-
törlüğe adaylığını koymağa
yeltenmesi, şakadan başka bir şey
olamazdı.»

Başsağlığı

Arkadaşımız Can Yücel'in
anneli, eski milli eğitim bakan-
larından Hasan Ali Yücel'in eşi
Refika Yücel, geçen hafta vefat
etmiştir. Arkadaşımıza ve ailesine
başsağlığı diler, acılarını payla-
şırız.

ANT

ant yayınları sunar

MAVİ GÖZLÜ DEV

(Nazım Hikmet'in Hayatı ve Sanatı)

Vazan: Zekeriya SERTEL

Türkiye'nin fikir hayatında yıllarca Nazım Hikmet'le beraber bulunmuş, yurt içinde ve yurt dışında onunla düşüncce, sevinç ve tasa ortaklığı etmiş tanınmış yazarımız Zekeriya Sertel, bu eserinde büyük Türk ozanının hayatını ve sanatını bir arada, girilerinden de örnekler vererek işlemekte, Nazım Hikmet'i anlamak isteyenler için değerli bir rehber sunmaktadır. Dindar Nazım Hikmet, Ayık Nazım Hikmet, Milliyetçi Nazım Hikmet, Devrimci Nazım Hikmet, Kavgacı Nazım Hikmet, Hapishanede Nazım Hikmet ve Yurt Dışında Nazım Hikmet bölümlerinden meydana gelen MAVİ GÖZLÜ DEV, ofset baskılı kapak içinde 336 sayfa 10 liradır

Ant'ın Öteki Kitapları

- DİNLE YANKEE, Wright Mills, 10 Lira
- TÜRKİYE'DE İLERİCİ AKIMLAR Yıldız Sertel, 15 Lira
- ÇİZGİLİ DÜNYA Ferruh Doğan, 5 Lira
- İNCE MEMED I (9. Baskı) Yaşar Kemal, 15 Lira
- İNCE MEMED II (2. Baskı) 15 Lira
- MİLLİ KURTULUŞ CEPHESİ Douglas Bravo, 5 Lira
- DÜZENİN YABANCILAŞMASI İdris Küçüköner, 7,5 Lira
- ANARŞİZM Duclos - Cohn Bendit, 7,5 Lira
- ROMAN GİBİ Sabiha Sertel, 15 Lira
- SIYAH İKTİDAR Stokely Carmichael, 7,5 Lira
- YAŞANTIM Yevtuşenko, 5 Lira
- NAZİM HİKMETİN POLEMİKLERİ Kemal Sütker, 7,5 Lira
- SABAHATTİN ALİ DOSYASI Kemal Sütker, 7,5 Lira
- GERİLLA NEDİR Alberto Bayo, 5 Lira
- SAVAŞ ANILARI (2. Baskı) Che Guevara, 10 Lira
- UÇ ANADOLU EFSANESİ Yaşar Kemal, 10 Lira
- ORTADİREK Yaşar Kemal, 15 Lira
- YER DEMİR GÖK BAKIR (Tükendi) Yaşar Kemal, 15 Lira
- ÖLMEZ OTU (Tükendi) Yaşar Kemal, 15 Lira
- MARKSİZMİN TEMEL KİTABI (Toplatıldı) Emile Buns, 5 Lira
- GERİLLA GÜNLÜĞÜ (Toplatıldı) Che Guevara 10 Lira

Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI P. K. 701 — İstanbul
İstanbul Dağıtımı: GE-DA
Ankara Dağıtımı: Aydın Kitabevi
Ege Dağıtımı: DATİC

Zapata

Meksikanın ünlü köylü devrimcisi Emiliano Zapata niçin savaşmıştı ?

Zalim hükümetlerden ölinizde şapkanızla değil, silahla adalet isteyiniz.
EMILIANO ZAPATA

1910 yılında Meksika, hacienda adı verilen büyük malikanelerle kaplı bir ülkediydi. Hacienda'da işgücünü malikaneyle borçla bağlı yarıcılar ve kiracılar sağlardı. Hacienda üretimi, daha çok geleneksel ve tekdüze bir çizgi izlerdi. Malikane sahipleri çiftliklerine mümkün olduğu kadar az para yatırırlardı. Üretim kısmen tüketime gider, kısmen de pazar için yapılırdı. Bu satıştan elde edilen gelirin bir parçası hacienda'da üretilmeye ihtiyat maddelerinin satın alınmasına gider, geri kalanı da büyük şehirlerden birinde ailesiyle birlikte rahat bir hayat süren hacendado (hacienda sahibi) tarafından harcanırdı.

Milletin siyasi, ekonomik ve sosyal hayatı, hacendado'lar, askeri, siyasi, dini kuruluşların yukarı kademeleri ve zengin tüccar ve işadamlarından kurulu bir oligarşinin hakimiyeti altındaydı. Bunların hepsi de, bir avuç yabancı kapitalistle zımni işbirliği halindeydiler. Haikin çok büyük çoğunluğu, borçla

hacienda'lara bağlanmış köylülerdi.

Emiliano Zapata, Morelos'ta Anenecuilco'da doğmuş bir mestizo (melez) idi. Doğum tarihi 8 Ağustos 1879'dur. Babasının küçük bir toprağı yada rancho'su (çiftliği) vardı. Zapata çiftlik işlerinde babasına yardım eder, yöredeki ilkokula giderdi. Emiliano 18 yaşındayken babası öldü, anasıyla üç kızkardeşinin bakımı onun üzerine kaldı. Emiliano, babasının rancho'sunu devraldı, ayrıca komşusu olan hacienda'dan biraz toprak kiraladı. Burada karpuz yetiştiriyordu. Giderek, tahıl taşıyarak gelirini artırmak için kendisine bir katır kervanı düzenleyecek kadar ilerlettiğini.

Çok geçmeden düzenle çatışmaya başladı. İrgatları hacienda'lara, yöre polisine rurales'e (kur jandarması) karşı koruyordu. Bu faaliyeti yüzünden birkaç kere eyalet dışına kaçmak zorunda kaldı. Bir keresinde de kısa bir süre askere alındı.

Eylül 1909'da Anenecuilco'da Zapata'yı köy savunma komitesi başkanı seçtiler. Görevi, yüzyıllar süregelen bir adete göre, topluluğun çıkarlarını korumaktı. Başkan sıfatıyla, Cumhurbaşkanı Porfirio Diaz ve Morelos Valisi Pablo Escandon'a karşı köylünün haklarını savunmak için ilkin yürürlükteki hukuk kurallarından şaşmadı. Köylün dilekleri yerine getirilmeyince ve komşu hacienda El Hospital, Anenecuilco topraklarına tecavüzlü durdurmayınca, 1910 yılında iki kez köylün başına geçip kan dökmeden hacienda topraklarını işgal etti ve köylü arasında bölüştürdü.

Onu tanıyanların dediğine göre, Zapata, içten, sade alçakgönüllü, ama yaman bir kişiydi. Sonraları da adamlarına karşı, hele köylülere karşı anlayışlı davranmış, kendini saydırmıştı. Doğuştan kabiliyetliydi, kolay öğrenirdi. İnsanları çabuk tanıır, sorunlarını anlardı. Kolay kolay oyuna gelmezdi. Zapata her zaman charro (koyboy yada küçük çiftçi) kılığında dolanırdı, yerli peon'un tipik beyaz poturunu (calzones) giymezdi. Kendi de ranhero idi. Doğup büyüdüğü köy, mesela Oaxaca ve Chiapas'takiler gibi bir yerli topluluğu değildi. Buralarında yaşayanların hepsi, yada çok büyük bir kısmı yerli lehçesi konuşurlar, kendilerini önce kendi etnik gruplarının üyeleri, sonra Meksika'lı sayarlardı. O da sayarlarsa... Zapata'nın en sevdiği eğlence, çok usta olduğu charreada, yani rodeo idi. Mestizo çiftçilerin tipik sporudur bu. Hiç değilse az buçuk olmasın yazması vardı ve federal orduda hizmet görmüştü. Odeda atçılık ve önderlikte olağanüstü bir kabiliyet gösterdiği için kısa zamanda çavuş olmuştu. Eski Zapata'cılardan Octavio Paz, nefis charro kıyafeti, silüü eyerleri ve yağız atları, belinde tabancası, elinde silahıyla Zapata'nın görünüşünü anlatırken, cardında gelece hayranlarının karşısında gerçekten milli tipin en halis örneği olarak çıktığını söyler.

1910'da Coahuila eyaletinde zengin bir hacendado'nun oğlu olan Francisco Madero, 1876'dan beri Meksikanın diktatörü olan Porfirio Diaz'a karşı ilk devrim hareketini başlatmıştı. Madero'nun toprak reformundan söz etmesi üzerine, Zapata derhal kendisine taraftar topladı ve Madero ile de ilgisiz kurduktan sonra Morelos'ta devrimci bağıttı. Cuautla'nın 1911

Yayın organları hakkında bilgi sağlanır. 'Eski ve program hazırlanmış objektif tavsiyelerde bulunulur. Tespit edilen programlar iltizakla yürütülür.

Çağaloğlu, Türkocağı Cad. no. 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Söke düzündeki ırgatların dramı

Avuç etim beg evine taşındı
Damar kanım bardağına boşandı
El öpmeyen dudaklarım aşındı
Arz ederim haklarını ver benim

«Ora çok sıcak bu yıl. Bir de sinek bitmiş!.. Cibinliği delip geçiyor. Kanımı emdi eyce. Candan bezdik. Yüz lira gündelik versen gene çalınan olmaz böyle...»

«Neden?»

«Takatımız tükendi. Belimiz yanımız ağrıdı, korıldı. Doğrusak eğilemeyiz. Şu ellerime bir bak. Herkesin böyle. İlk günler kızgın hayıt dah bas-tık yaralara. Ellerimizi tuzlu suya soktuk. Sonra da dağıladık kabargıçları. Deri kabınlaşmış, yara iyileşsin diye. Gene kabardı, gene kabardı. O çalınmaya el mi dayanır, ayak mı? Bak şu omuzla-rımıza bir. Sirtimizin ıslağı kurumaz terden. Çağır olur sonra giydikimiz. Çiğnelerimizi sürter. Her yanımız yara. Yaralarımızı ağaç dallarıyla dağla-rız. Yakması gebertiyor valla.»

«Kaç gün oldu köyden çıkah?»

«Üç ayı geçti. Gurbetten gittim. Bir aydan çok geçtik Ege köylerinde. İş aradık hep. İş yok. Çalışamadık. Borca girdik. Sonra Söke düzüne indik. Çapa çalmış dediler, dayıbaşları köye tel çekmiş dediler. Bir akrabamı buldum orda. Dayı-başı e. Ona sığındım. Çapaya girdin mi kıyasıya çalsın. Dur yok durak yok. Uyku yüzünü nereden görecez...»

«Gündelik ne verdiler?»

«Gündelikçi değildik. Götürü çalıştık biz. Beg gündelikçi çalıştırmaz. Tez bitsin diye çalıştırmaz. Götürüde alabildiğine çalışsın. Gece saat üçte başladık, akşam yedide boşaldık. Yedide de boş-lanmaz ya dayıbaşı, karanlık çıktı mı yemek yenmez sinekten. Oğul gibiler. Dişimizi sıkardık. Bu mevsim geçti mi iş bulunmaz.»

«Pamukları kim sular?»

«Suya herkes kalamaz. Her postadan beş-altı kiş. Onlar da gece gündüz çalışır. Şimdi cetvel atıyorlar. Dee üç-dört metre toprağı kürtüyüp ya-ğıyorlar uzunlamasına. Aralarından su geçecek...»

Memed Gök, Konya - Bozkır'ın Çat köyünden.

Onbeş yaşında. Altı kardaşın en büyüğü. Beg yıl-dır Söke düzüne iner. Orda beyler iş verirse çalı-sır. İş bulamazsa döner, dolaşır, bir yığın borçla kancılanır. İki yıl önce bir gelmiş İstanbul'a. Gezgini satıcılık yapmış. Belediye zabıtası aman vermemiş. Tut etmiş Ege'nin yolunu. Şimdi ordan gelir.

«Çapa bitti. Postalar dağıldı. İş bulunmaz gay-rı orda.» diyor, ekliyor arkasından. «Hışın gibi ça-lıştırır beğler adamı. Elleri kanlı mı ne? İt ye-rine koymazlar. Dikleşen kovarlar. Onun için boyun eğiyoruz. Eğmesen ne edecen...»

Ses iyice kısılmış Memedin. Yüzü gün ya-mığı. Derisi kavrulmuş, pul pul dökülmüş. Can-sız, kapkara. Gözleri çökük, gözbebeği fersiz. Hep Fahri Tanman'dan yakınıyor. Ezik, buruk:

«Hele o Fahri beğ (Fahri Tanman)...» diyor. Sürdürüyor sonra: «Hiç acımaz ameleyi, Kelee bir şey ya, nasıl azarlar. Canavar gibi. Elinde bir şey var. Gözüne tutar, arkasına dolaşır. Tar-lanın ta öte ucunda ufakık bir ot olsa güru onun-la. Hemen dırdıra başlar gayrı. Sığması, sayma-sı bitmez. Bir gurusu kıskanır bızden. Öfkeleni-veri de bir gör... Onun yerinde girdik çapaya bız. Uçsuz bucaksız Fahri beğ'in yeri. Koyun sürüleri, arıları, atları, motorları sayılmaz. Çok. Ne iş-tersen var. Devlet gibi eyce. Her yere konaktan yüksek evler çökermiş...»

«Kaç posta çalıştınız?»

«Bizim köyden on kadar vardı. Her posta 25-30 kişiden olur. Her postanın bir dayıbaşı, bir aşçısı olur. Onların parası da çapacıların sırtından çıkar. Bozkırın öteki köylerinden de var-dı. 40 kişi Karaviran'dan, 30 kişi Söğücek'tan. Bilemeyeceim. Sorkun'dan, Karacahisar'dan, Dere'den, Dağkolu köylerinden çoklardı. 52 gün çapa vurduk.»

«Dayıbaşları siz korur mu beylere karşı?»

«Binde bir. Hep beğden yana olur dayıbaşı-ları. Dayıbaşları bizimle bir olsa... Beğden çok dayıbaşları çıkar bız. Onlar beğ'e karşı gelemez. Memed Akgül geldi de ne oldu?»

«Ne oldu?»

«Kovdu Fahri beğ ona. Zor yerini vurdurdu. Gündelikleri 7,5 liraya gelmiş. Onlar da ikircik-lenmiş. Müdür beğ'e söylemiş. Sonra kovdular.»

«Memed iş bulabildi mi ordan kovulunca?»

«Buldu ya bir seye yaramaz. Kimi köye gitti. Kimi de Abdullah beğ'de suya kaladı, kesik attı. Onlardan artan yeri bize vurdurdular. Dört yüz dönümünü her posta birer gün yuracak, dediler. Bütün postalar vurduk birer gün. Dört yüz dönü-münü de Denizliler çapladı, onbir lira gün-delikle.»

«Aşçınız kimdi sizin? Ne yer ne içerdiniz?»

«Kendi aramızda kumanya düzerdik. Kuru fasulye, nohut, mercimek yerdik.»

«Aynı bir şey? Et, süt, yoğurt gibi şeyler...»

«Heç yemedik. İştten değil, diştten artar. Her-kes borçlu, sıkıntılı...»

«Suyu nereden alırdınız?»

«Tankerler getiriyor suyu. Nerden getirdiğini bilmiyoruz. Dereden mi, azmaktan mı? Çoğu bula-nık olur. İçinde kumlar kaynaşır. Mendillerimizle süzer de içerdik...»

«Paranızı kolay alabildiniz mi? Kesmeden verdiler mi?»

«Nerden? Dört gün sonra aldık. Beğ'e kalsın bir hafta sora alacaklık. Para bankada, dedi. Bankadan da persembeden persembeye çekermiş. Dayıbaşına yalvardık. O da Çaylak, diye bir beğ var. Ondakı borç aldı da verdi bize. İki yüz lira avadanlık borcu verdik. İki-üç yüz lira da ye-mişimiz var dört günde. Söke'de para çok yenir. Her şey pahalı.»

«Kaç lira kazandınız?»

«500-1000 arası. Çoğu hiç kazanamadı. Has-talandı, borca girdi.»

«Bey ne kadar kazandı, düşündüler mi orda hiç?»

«O çok kazanır yahu! Hesabı baş mı olur onun! Orda hesap edip dururlardı akşamları da. Dee milyonları milyonummuş...»

«Burda ne yapacaksınız şimdi?»

«İş yok. Satıcılık edecem. Belediye de çok sıkıyormuş ya...»

Osman Y. ÇOBANOĞLU

ANT'nin yeni kitabı

Çağımızın en tanınmış devrimcilerinden biri olan Meksika'lı köylü lideri Emiliano Zapata hakkında Türkiye'de pek az şey bilinmektedir. İçinden yetistdiği ve ölünceye kadar beraber olduğu Meksika köylüsü adına toprak reformu ve demokratik haklar için bayrak açan Emiliano Zapata, Sovyet Devrimi'nden önce Orta Amerika'yı devrimci mücadele ortamına sürüklemiş, bir süre için de başarılı olmuştur. Zapata'nın devrimci mücadelesinin niteliği ve kesin başarıya ulaşamamasının nedenleri halen bütün dünyada tartışma konusudur. Genç bilimadamı Robert P. Millon, derinlemesine bir araştırma sonunda meydana getirdiği bu eserinde Zapata'yı ve devrimci hareketini çeşitli yönleriyle tanıtarak devrimler tarihi içinde gerçek yerine oturtmaktadır. Lüks krome bes renkli ofset kapak içinde 142 sayfa, 5 Lira.

birkaç düzineden birkaç yüze kadar değişebilen, her biri Zapata'ya karşı sorumlu reislerin kumandasındaki bu çeteler, gerektiğinde büyük çarpışmalar için kısa zamanda bir araya gelebiliyorlardı. Çetelere adam ve laşeyi sağlıyordu. Buna karşılık, Zapata ordusu, askerlerini münavebeyle üç ay savaş hizmetinde, üç ay tarlada çalıştır-mayı adet edinmişti. Yani kısa-cası, Zapata'cılar, silahlıydılar baktı.

Güneylilerle birlikte çar-pışan aydınlardan Octavio Paz, Zapata'nın yumuşak kalbli ol-duğunu, çok kere kusurları bağışladığını, fakat hainlere ve kendi halinde köylülere eziyet edenlere aman vermediğini söy-lüyor. Zapata, silahlı hareketin başıca desteğinin köylülerden geldiğini, onların güveni kötü-ye kullanılsa devrime karşı dönebileceklerini anlamıştı.

1917 yılı başlarında ve 1918'de Carranza kuvvetleri, More-lo'sa birkaç baskı verip köylü-leri öldürdüler, ekinleri yaktdılar, davaları sürüp götürdüler. Bu haince saldırılar yüzünden Mo-relos'ta açlık ve sefalet aldı yürüdü. Çok kimse açlıktan öl-dü. Zayıf düşen çoğu da, 1918'de Carranza kuvvetleri, Morelos'a birkaç baskın verip köylüleri öldürdüler. Ekinleri yaktdılar, da-varları sürüp götürdüler. Bu

haince saldırılar yüzünden Mo-relos'ta açlık ve sefalet aldı yürüdü. Çok kimse açlıktan öl-dü. Zayıf düşen çoğu da 1918'de eyaleti kasıp kavuran «İspanyol nezlesi»nin kurbanı oldu. Zapa-ta'nın adamları arasında çözü-lmeler görüldü. 1918 ağustosun-da dört Carranza'cı yürüyüş kolu Morelos'a saldırdı. Aralık ayında General Pablo Gonzales, kırk bin kişinin başında eyale-te girdi. Düşmanın ilerlemesi karşısında bazı Zapata'cılar tes-lim oldular. 1915'te Meksiko'dan çekilen 70 bin Zapata'cı as-kerden 1919'da sadece 10 bin kişi kalmıştı. Buna rağmen gü-neyli devrimciler federal kuv-vetlerle hâlâ yığıtçe savaşıyor-lardı.

Zapata, kuvvetlerinin gitgide azalması karşısında duyduğu endişe yüzünden, Carranza'cı albay Jesus M. Guajardo'nun dikkatle hazırladığı bir tuzaga düştü. Albayın kuvvetlerini Zapata'yla birleştirmeyi öner-mesi üzerine, Zapata bu iş için at sırtında Chinameca haclen-da'sına girdiği sırada vurulup öldürüldü.

Ne var ki, Zapata'cılar, lider-lerinin ölümüne rağmen, Alva-ro Obregon rejimi 1920'de ger-çek bir toprak reformu vaade-derek kendileriyle barışmaya kadar Ayala Planı'nın gerçek-leşmesi uğrunda inatla döğüş-tüler.

mayısında Zapata'cılar tarafın-dan kuşatılıp ele geçirilmesi, güneyde kesin bir zafer oldu. Yine o ay içinde Pascual, Oroz-co ve Pancho Villa, Ciudad Jua-rez'i zaptettiler. Diaz hükümeti devrimcilerin zaferini kabul et-mek zorunda kaldı.

Zapata'cılar başlangıçta Madero'dan yanaydılar, ancak çok geçmeden Diaz bürokrasi-sinin ve federal ordunun yine ayakta durduğunu hiçbir reform aydılmediğini gördüler. Yeni diktatöre başkaldırdılar. 1911'de toprak reformu ve demokratik hakların gerçekleştirilmesini ön-gören 6nlu Ayala Planı'nı Ban-etttiler.

1913 Şubat'ında Madero yön-etimi, Zapata'nın amansız düş-manlarından General Huerta ta-rafından devrildi ve eski dü-zeni destekleyen yeni bir dikta-rejimi kurdu. Huerta başlan-gıçta Zapata'yı çeşitli vaatler-le satılmaya çalıştıysa da, köylü lideri bu aşgınlık teklif-leri su tarihi cevaba verdi: «Kö-klere layık bir barış yada me-

zarda barış istemiyoruz biz... Özgürlük temeli üzerinde, siya-si inancımızın öngördüğü siyasi reform ve toprak reformu teme-li üzerinde barış istiyoruz. Biz, kardeşlerimizin kanı üzerinde pazarlığa oturacak tiyette adamlar değiliz. Ne de kurban-larımızın kemiklerine basarak devlette ve kilisede mevkilere konmaya niyetimiz var.»

Güney'den Zapata kuvvet-lerinin, kuzeyden de Anayasacılar, yani Venustiano Carranza ve Pancho Villa'nın kuvvet-leri 1914 Temmuz'unda Huerto kuvvetlerini dize getirerek dik-tatörü Meksika'dan kaçmaya mecbur ettiler.

Ne var ki bu diktatörün devrilmesi de devrimin gerçek-leşmesine imkan vermedi. Ana-yasacıların Villa ve Carranza hizipleri arasında ayrılık bağ-gösterdi. Üçüncü bir kuvvet teş-kil eden Zapata'cılar ise, daha çok Villa'cılardan yana bir eği-lim gösteriyorlardı. Zira Car-ranza'cılar, reform fikirlerine karşıydılar, Villa'cılar ise Za-

pata'nın Ayala Planını oldu-ğu gibi kabul ettiklerini açık-lamışlardı.

Eski düzeni sürdüren Car-ranza'cılar, bir yandan Villa, bir yandan Zapata kuvvetlerine karşı savaşmak zorunda kaldılar. Nihayet 1915 yılı sonların-da Carranza'nın kuvvetleri, Vil-la'cıları ezmeye muvaffak oldu.

Buna karşılık Carranza'cı-larla Zapata'cılar arasındaki mücadele uzun süre devam et-ti. Güney Meksika'nın büyük kısmı Zapata Ordusu'nun den-etimi altındaydı. Başkent Meksika birkaç kez Zapata ve Car-ranza kuvvetleri arasında el-de-ğiştirildi.

«Nasıl oluyordu da Zapata'cılar, mükemmel teçhizatlı bir orduyu tek başına alt edebiliyor-lardı? Zira, Zapata'nın ordusu, devrimin büyük ordularından hiçbirine benzemiyordu. Müzmin teçhizat sıkıntısı çektiklerinden Zapata'cılar gerilla savaşı tak-tiklerine başvurmuşlar ve bu iş-te usta olmuşlardı. Ecas ör-güt biçimleri çeteydi. Sayıları

EMILIANO ZAPATA
— Devrimci köylü lideri —

Emekçileri hor görürken, kendi geçmişini inkar edenler!

TÜRKİYE sosyalist hareketi iç çekişmeler dolayısıyla en kritik günleri yaşamaktadır. Tek sosyalist örgütün yöneticilerinin tutumunu çoğu sosyalistler tarafından eleştirilmekte, hareketi yine sosyalist örgütün önderliğinde daha sağlam bir devrime çizgiye oturtmak için geniş capta araştırmalar, tartışmalar yapılmaktadır.

Ne var ki, bu kaosta bazı kişiler ve yazarlar, emekçi sınıfının örgütlü hareketini sağlıklı bir yapıya kavuşturmak çabası yerine, emekçi sınıfların tarihi rolünü inkar etmek, başka yol ve yöntemler aramak kolaylığına kaçmaktadırlar.

Bu tipler içerisinde en dikkati çeken, şüphesiz, Türkiye İşçi Partisi'nin halen İstanbul milletvekili olan Çetin Altan'dır. Dört yıl süreyle işçi sınıfının öncülüğü sloganını dilinden düşürmeyen Çetin Altan, parti içi çalışmalarda partiyi arkadan hançerleyerek siyasi hayatına kendi eliyle son verdikten sonra, tirajı süratle tepetaklak giden Akşam'daki sütununda emekçi kitlelerini de karşısına almış, yıllardır bilinen bazı gerçekleri sanki yeni keşfedilmiş gibi kullanarak işçi ve köylüleri bir aydın kadronun vesayetine teslim etme propagandası yapmaktadır. Ve ne gariptir ki, bu propagandayı yapan Çetin Altan halen TIP'in üyesi ve milletvekilidir. TIP'ilerin verdikleri oylarla seçildiği ve do-

konulmazlık zırhını sırtına geçirdiği milletvekilliğinden hâlâ maas almakta, ondan sonra da emekçi partisine, milletvekilleri-ne en bayağı ifadelerle dil uzatmaktadır.

Evet, Türkiye'nin siyasi hareketi sayısız eyyamcılık örnekleriyle doludur, ama herhalde böylesi bir örneğe pek rastlanmamıştır.

Kaldı ki, bugün emekçi sınıfların tarihi rolünü inkar eden Çetin Altan, aslında kendi kendisini inkar etmektedir. Çetin Altan'ın nereden kalkıp nereye geldiğini, kaç derece çarkettığını tesbit etmek üzere kendisinin bugün Akşam'da ve üç yıl önce ANT'ta yazdığı yazılardan birkaç örneği okurlarımıza sunuyoruz:

«En yetkili Amerikan uzmanlarının yaptığı bu bilimsel araştırmadan sonra Türkiye'yi yönetenlerin halkın serbest iradesiyle seçildikleri iddiası iyiden iyiye havada kalmaktadır. Bu kitlelerin içinde tutsak oldukları sosyal yapıyı kırarak anayasayı doğru düştür uygulamak bir güç olmaları bugünkü koşullar altında imkansızdır.»

(AKŞAM - 4.8.1969)

«İşçi sınıfının öncülüğü sözü boğuna edilmemiştir. Çünkü ancak emekçi sınıfı iktidara geldiği zaman kendisinin dışında sömürülecek bir sınıf bulamıyordu. Emekçi sınıfın dışındaki bütün sınıf ve tabakalar için ise daima sömürülebilecek bir emekçi sınıfı mevcuttur. Bu sebeptendir ki, yalnız ve yalnız emekçi sınıfının yapısı ve karakteri uygundur sosyalizmi uygulamaya... Bu sınıfın örgütüne katılmadan ve onun kontrolüyle örgüt ağırlığına girmeden kimse uygulayamaz sosyalist bir düzeni...»

(ANT - 10.1.1967)

«Sosyal bir yapı değişikliğini sadece bu kitlelerin inisiyatifinden bekler görünmek, aslında demagoji yapmak ve hiçbir şeyin değişmesini istememek demektir.»

(AKŞAM - 4.8.1969)

«Anayasanın yüzde yüz uygulanmaya zorlanacağı bugünkü demokrasinin ortamı, partisiz geçmiş siyasi devirlerin hepsinden daha çok sosyalist dönüşüme birikim yapmaktadır. Emekçi sınıfının dilsiz bir kadro kölesi biçimine girdiği bir ortamda sosyalist gelişme olamaz. Tam tersine, emekçi sınıfı kendisine sosyalist diyen kadro ile çatışabilir ve sosyalist hareket yürüncesinin dışına sapabilir. Sosyalist parti henüz çıkmaz, sözü geçerli değildir. Bu partiyi güçlendirmek sosyalistlere düşer. Sosyalistlerin bir kısmı partiyi

Küçüklükler Uzmanı!

Büyükde gözü olan küçüğü de bulamaz. Bunu unutmayın! Eski dilde töli emel denilen bir hal vardı. Bunun türkçesi auzun uzadı şeyler istemek. Bugün Türkiye'deki siyasi hava böyle... Bu hava basını da kendi esintisine ahıyor. Hepimiz büyük işler, büyük davalar, hulusası büyüklükler, önemlilikler içinde ve peşindeyiz. Siyasi huzur mu? En azından toprak reformunu şart koşuyoruz. Çoğumuz biliyor ki, toprak reformu bir equivoque (tahtıvalı) ve zor davadır... Bir töli emeldir. Bunu bırakıp da daha küçük şeyler istesek veya arkasından koşsak muvafak oluruz. Ve o bazarı nisbetinde bir huzur ve refah sağlayabiliriz. Onu yapmayız. Bence memlekette huzur, yalnız böyle büyük davaların halline bağlı değildir.

BURHAN FELEK
(Cumhuriyet - 4.8.1969)

güçlendirmek yerine, dışarıda kalıp boyuna onun zayıflığını öne sürmektedirler. Bu da, sosyalistçe bir görüş ve davranışa uygun düşmemektedir.»

(ANT - 31.1.1967)

«Ve bu kadar koyu bir bilimsizlik millî iradenin kaynağı olarak gösterilmekte ve bu iradenin Türkiye'yi kurtarıp kalkındırarak en esassız kadroyu bularak seçeceği iddia edilmektedir.»

(AKŞAM - 4.8.1969)

Ah şu "İmamın Karısı,"!

Öyle bir devirdeyiz ki, bazı Avrupalı muhabbet tellalları cinsel cazibe noktasında sermayelerini rahibe kilesi altında teşhir edecek, böylelikle din kıskacını orospu kombinezonu diye kullanacak kadar alçalmaları Avrupalılaşma yolunda nihayet bize de model olmaya başlamıştır. Sebep olanları, sebebi istismar edenler ve istismarı benimseyenleriyle beraber şu «İmamın Karısı» hadisesinden daha ifrenç, konulmuş dünyaya kadar cihanın hiçbir topluluğunda bulunamaz. Bu kadının üzerinden gazete reklamlarını ve afişleri süsleyen «İmamın Karısı» sıfatını kaldırdınız mı, geriye herhangi bir randevu evi manasının birçoğu basit fiyatları başka bir şey kalmaz. Kadının şimdiki isteklileri ise, onu değil, imamet mefhumuna istisra etmek (yatağa almağa) taliptirler.

(Bugün - 7.8.1969)

Sevgili TÜRKİYE ORTAKLARI,
«Ahrette inan, dünyada inan, söylene inanan bir milletin çocukları olarak bugün sizleri bu hasrete kavuşturmak için, dimizde kirek ile bakın bekliyoruz.
Az sonra, TÜRKİYE ortaklarını yaza sahibi yapacak Konut Sitesinin temeline, hükümet ve Başbakanın adına hayırla ve uğurla bir ana düğün ile ilk harcı koyacağız.»

İrfat Bekaroğlu
Sevgi Öztürk

(Günaydın - 2.8.1969)

BAKAN MI, REKLAM PRODÜKTÖRÜ MÜ?

«Sınıfınızın siyasi örgütü, Türkiye'nin tek emekçi partisi olan Türkiye İşçi Partisi'dir. Böyle bir siyasi örgüt içinde ağalara, kompradorlara, sömürücülere ve onların kapitalist partilerine karşı tutmamız gerekmektedir. Bunu başaramadığımız, varlığını ispat edemediğiniz sürece ensonize boza pişirmeye devam edecektir... Emekçiler anlamaktadırlar bu sözleri. Türkiye'de sosyalizm böyle kurulacaktır. Sosyalizmin bilimselliği halktan yana olup olmasını piyangoya bırakmaz. Bu yüzden de mücadelede örgütlü emekçi sınıfının öncülüğünü şart koşar. Peşin bir hükümle emekçi sınıfının henüz bu uyanışı gösteremeyeceğini öne sürmek, bilce büyük bir hatadır. Emekçi halkın örgütlü basını ve kontrolü olmadan iktidara sosyalist tanınmış kişiler de gelse, kendilerinden başka

kimseyi kurtaramazlar. Bu bilimsel bir gerçektir.»

(ANT - 11.4.1967)

«Nüfusun üçte biri endüstri işçisi olmadığı zaman sermaye demokrasilerinin yabancı ülkelere bağlı bir sömürü düzenini meşru göstermeye çalışmaktan başka bir işe yaramayacağını ortaya koymaya uğraşmamız boşuna değildir. Geri ülkeleri bütün çökertmek için gayet ustaca tezgahlanmış bir tuzağı içine düşürmüştür Türkiye...»

(AKŞAM - 4.8.1969)

«Türkiye'de sınıf ayrımını en iyi köylüler anlamaktadır. Yarı aydınlar ise bir türlü çakamazlar bu sınıf işini... Bu şekilde de çakacakları yoktur... Uzun süre uğraştım bu yarı aydınlarla... Öylesine aptalca sorularla karşılaştım ki, uğraştıktan vazgeçtim... Türkiye sosyalist döneme geçtikten sonra bu yarı aydınlarla epey sıkıntı çekecektir.»

(ANT - 25.4.1967)

«Bu tuzağın bütün varyantlarını lif lif incelemekten halka dayanma edebiyatıyla nutuk patlatmak, ya bu tuzağın içine düşmek, yahut da bu tuzağı görmezlikten gelmek demek değildir.»

(AKŞAM - 4.8.1969)

«Sosyalist örgütü yetersiz bularak asıl ağırlığı başka bir örgüte yükleme hesabı her zaman ters çıkacak ve son tahlilde elde fazla bir şey kalmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıntı mürekkep yapmaya kalktın mı, ayrıntıdan da olursun, mürekkepten de...»

(ANT - 9.5.1967)

Takdir okuyucusundur!

Kazıklı Voyvoda!

Türkiye polisinin yurt içinde ve yurt dışında gözleri kamaştıran son başarısını çamurlamaya kalkışmayın.

Çamurlayamazsınız! Ey yaygaracı küçük beyler!

Sırıltı serpene ile keleş avlar gibi, böyle inçitmeden, haydut avlayan polisi bana siz dünyanın neresinde gösterebilirsiniz.

Ben açık açık yazdım... Bu cins soyguncu gâvurların amansız düşmanıyım. Benim elimde iktidar olsaydı da tutulup karşına çıkartılsalardı, hemen kazıklatıverirdim. Hele bu kaatli soyguncu Maks! Vallahi ben emniyet direktörünüz olsaydım şimdiye kadar kuruluştaki kemikli kalmazdı.

NİZAMETTİN NAZİF
(Yeni İstanbul - 6.8.1969)